

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ ГРАДА КРУШЕВЦА

Година LV

25. децембар 2025. године

Излази по потреби

Број 19/1

свих нас који верујемо да је брига о деци – најважнији задатак сваке заједнице.

Наша визија је да свако дете у Крушевцу одраста у безбедном, подстицајном и подржавајућем окружењу, да има једнаке шансе за развој, образовање и здраво детињство.

Кроз овај план дефинишемо конкретне мере и активности које треба да унапреде образовање, здравље, социјалну заштиту, културу и слободно време деце, али и да ојачају породицу као основну ћелију друштва.

Захваљујем свима који су учествовали у изради овог плана – представницима установа и удружењима, школама, центрима, али посебно онима чији је глас најважнији – нашој деци, која су кроз радионице и предлоге показала колико могу допринети стварању квалитетних услова за њихово одрастање.

Град Крушевац ће наставити да доследно спроводи политику заштите и унапређења права детета. Улагање у децу је највреднија инвестиција за будућност нашег града и наше земље, а „без деце, кућа не расте“.

Нашој деци желимо да расту срећно, здраво и са много осмеха у граду који брине о њима заједно са њиховим породицама. Чинимо све да очувамо њихове корене и помогнемо да рашире крила.

1.2. РАЗВОЈ ЛОКАЛНОГ ПЛАНА АКЦИЈЕ ЗА ДЕЦУ ГРАДА КРУШЕВЦА

Град Крушевац је међу првим локалним самоуправама у Републици Србији који је препознао значај системског приступа у заштити и унапређењу права детета. Први Локални план акције за децу (ЛПА) усвојен је 2006. године, у оквиру иницијативе "Градови по мери детета", коју је покренуо УНИЦЕФ у сарадњи са Министарством за рад, запошљавање и социјалну политику.

Од тада, град редовно усваја ЛПА на период од пет година, у складу са актуелним потребама деце и стратегијама развоја локалне заједнице. Документ представља стратешки оквир за деловање у области образовања, здравствене заштите, социјалне инклузије, културе, спорта, партиципације деце и заштите од насиља.

ОДЛУКУ

I УСВАЈА СЕ Локални план акције за децу града Крушевца за период 2026-2028. године.

II Ову одлуку са Локалним планом акције за децу града Крушевца за период 2026-2028. године објавити у „Службеном листу града Крушевца“.

СКУПШТИНА ГРАДА КРУШЕВЦА

I Број: 022-555/2025

ПРЕДСЕДНИЦА,
Драгана Баришић, с.р.

* * *

ЛОКАЛНИ ПЛАН

АКЦИЈЕ ЗА ДЕЦУ ГРАДА КРУШЕВЦА ЗА ПЕРИОД 2026-2028

КРУШЕВАЦ ПО МЕРИ ДЕЦЕ

1. УВОД

1.1. УВОДНА РЕЧ ГРАДОНАЧЕЛНИКА

Локални план акције за децу за период 2026-2028 гради Крушевац по мери деце. Овај документ је резултат заједничког рада, посвећености и одговорности

Основни принципи на којима се заснива Локални план акције за децу града Крушевца су:

- **По мери детета** – све мере и активности прилагођене су узрасту, потребама и правима деце;
- **Унапређење права детета** – заснива се на Конвенцији УН о правима детета;
- **Инклузивност** – посебна пажња се посвећује деци из осетљивих и маргинализованих група;
- **Партиципација деце** – деца активно учествују у доношењу одлука које их се тичу;
- **Интерсекторска сарадња** – укључене су све релевантне институције, организације и појединци;
- **Одрживост и континуитет** – мере се планирају дугорочно и прати се њихова реализација;
- **Доступност и једнакост** – сва деца имају једнака права и приступ услугама без дискриминације.

Ови принципи чине темељ одговорне и посвећене локалне политике према деци, уз континуирану евалуацију и прилагођавање мера у складу са променама у друштвеном контексту.

Развој Локалног плана акције за децу града Крушевца за период 2026–2028. године представља наставак континуиране политике усмерене ка унапређењу положаја деце и заштити њихових права на локалном нивоу. Процес израде плана водио се принципима Партиципативног планирања, у складу са стратешким опредељењем Града Крушевца да обезбеди одржив, системски и свеобухватан приступ у остваривању права и добробити сваког детета.

Израда овог документа заснива се на анализи претходно реализованих активности, евалуацији досадашњег ЛПА за период 2020–2025, као и на резултатима истраживања потреба деце, родитеља, институција и организација које се баве децом. У процес израде биле су укључене све релевантне локалне институције, образовне установе, здравствене службе, Центар за социјални рад, представници организација цивилног друштва, као и сама деца и млади, као равноправни партнери.

План је усклађен са националним и међународним документима и стандардима који се односе на права детета, укључујући Конвенцију Уједињених нација о правима детета, као и стратегије и препоруке надлежних министарстава и Савета за права детета Владе Републике Србије.

Циљ развоја Локалног плана акције за децу јесте да се утврде приоритети и конкретне мере које ће допринети обезбеђивању безбедног, подстицајног и равноправног окружења за сву децу у граду Крушевцу. Стратегија се ослања на принципе инклузије, равноправности, доступности, одрживости и интерсекторске сарадње.

Области Локалног плана акције за децу града Крушевца за период 2026–2028. године су:

1. СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА ПО МЕРИ ДЕЦЕ
2. БОЉЕ ЗДРАВЉЕ ЗА СВУ ДЕЦУ
3. УНАПРЕЂЕЊЕ ОБРАЗОВАЊА
4. УНАПРЕЂЕЊЕ КУЛТУРЕ, ФИЗИЧКЕ КУЛТУРЕ И ИНФОРМИСАЊА
5. УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА И ПРАВА ДЕЦЕ СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ

1.3. КОМИСИЈА ЗА ИЗРАДУ ЛОКАЛНОГ ПЛАНА АКЦИЈЕ ЗА ДЕЦУ ГРАДА КРУШЕВЦА

На основу члана 1. и 14. Закона о планском систему Републике Србије ("Сл. лист РС", бр. 30/18), Одлуке о приступању изради Локалног плана акције за децу Града Крушевца за период 2026-2028. године, („Сл.лист града Крушевца„ број 3-1/25) и члана 50. тачка 2. Статута града Крушевца (Сл. лист града Крушевца", бр.15/18 и 11/24)

Градско веће града Крушевца, на седници одржаној _____.2025. године донело је

Р Е Ш Е Њ Е**О ОБРАЗОВАЊУ РАДНЕ ГРУПЕ ЗА ИЗРАДУ ЛОКАЛНОГ ПЛАНА АКЦИЈЕ
ЗА ДЕЦУ ГРАДА КРУШЕВЦА ЗА ПЕРИОД 2026-2028. ГОДИНЕ**

I Обрадује се Радна група за израду Локалног плана акције за децу Града Крушевца за период 2026-2028. године

II У Радну групу именују се:

1. Снежана Алексић, помоћник градоначелника за друштвене делатности , председник Радне групе;
2. Дамир Живковић, директор Основне школе "Бранко Радичевић", члан ;
3. Марија Средојевић, психолог Предшколска установа "Ната Вељковић", члан;
4. Марија Цветковић , директор Културног центра Крушевац, члан;
5. Јелена Шућур, професор физичке културе Спортски савез града Крушевца, члан ;
6. др. Драгица Симић , Дом здравља Крушевац, члан;
7. Јелена Тодоровић , директор Центра за социјални рад Крушевац , члан;
8. Латинка Милојевић, друштво за борбу против шећерне болести Крушевац, члан ;
9. Ивана Тодоровић , директор школе за основно и средње образовање "Веселин Николић", члан ;
10. Дејан Васић , педагошки асистент Основна школа "Вук Караџић", члан ;

III Задаци Радне групе су да:

- изради Локални план акције за децу Града Крушевца за период 2026-2028. године у складу са Стратегијом развоја урбаног подручја града Крушевца за период 2024-2034. године и Планом развоја града Крушевца за период 2025-2032 године;
- спроведе јавну расправу о Локалног плана акције за децу Града Крушевца за период 2026-2028. године;
- по потреби, образује тимове за поједине стратешке области ;
- достави Скупштини града Крушевца предлог Локалног плана акције за децу Града Крушевца за период 2026-2028. године на разматрање и усвајање.

IV Стручне и административне послове за потребе израде Локалног плана акције за децу Града Крушевца за период 2026-2028. године обављаће Одељење за друштвене делатности Градске управе града Крушевца.

1.4. ОСТВАРИВОСТ ЛПА

Остваривост Локалног плана акције за децу града Крушевца за период 2026–2028. године заснива се на реалној процени ресурса, институционалних капацитета и постојеће праксе сарадње на локалном нивоу. У процесу планирања активно су учествовали представници свих релевантних сектора – образовања, здравства, социјалне заштите, културе, спорта, цивилног друштва и саме деце. Таква интерсекторска и партиципативна основа гарантује применљивост и усклађеност плана са стварним потребама и могућностима локалне заједнице.

План садржи конкретне и мерљиве циљеве, временске оквире и носиоце активности, што омогућава систематско праћење реализације и редовно извештавање. Додатно, усклађен је са буџетским могућностима и стратегијом развоја града, чиме је обезбеђена и финансијска одрживост предложених мера.

Усвајањем новог Локалног плана акције за децу град Крушевац добија:

- **Јасан стратешки оквир** за развој политика у области заштите и унапређења права деце;
- **Бољу координацију институција** и ефикаснију употребу ресурса;
- **Систематско праћење потреба деце** и одговор на нове изазове (попут дигиталне безбедности, менталног здравља, вршњачког насиља и сл.);
- **Јачање деље партиципације** у доношењу одлука;
- **Видљивост и транспарентност** мера које се предузимају у корист деце;
- **Унапређење квалитета живота деце**, посебно оне из осетљивих друштвених група;
- **Повећање поверења грађана** у институције и њихову одговорност према најмлађим члановима заједнице.

„Слушамо децу – стварамо будућност!“

ИЗГРАДИТИ КРУШЕВАЦ ПО МЕРИ ДЕЦЕ!

2. КОНТЕКСТ

2.1 Правни и стратешки оквир Локалног плана акције за децу града Крушевца

Локални план акције за децу града Крушевца за период 2026–2028. године заснива се на важећим домаћим и међународним правним и стратешким документима који се односе на заштиту, права и добробит деце. Његова усаглашеност са овим документима осигурава легитимност, усклађеност са јавним политикама и одрживост мера на локалном нивоу.

Међународни и регионални документи:

- **Конвенција Уједињених нација о правима детета** (1989) – основни међународни документ који гарантује права сваком детету и обавезује државе потписнице на њихову заштиту и унапређење;
- **Опциони протоколи уз Конвенцију УН о правима детета** – нарочито Протокол о укључивању деце у оружане сукобе и Протокол о продаји деце, дечијој проституцији и порнографији;
- **Агенда 2030 за одрживи развој Уједињених нација** – посебно циљеви одрживог развоја који се односе на искорењивање сиромаштва, здравље, образовање, равноправност и смањење неједнакости;
- **Европска конвенција о остваривању дејих права** (1996).

Национални правни и стратешки оквир:

- **Устав Републике Србије** – чланови који гарантују права детета и посебну заштиту малолетника;
- **Закон о основама система образовања и васпитања**;
- **Закон о социјалној заштити**;
- **Закон о заштити права пацијената**;
- **Породични закон**;
- **Закон о забрани дискриминације**;
- **Закон о младима**;
- **Закон о финансијској подршци породици са децом**;
- **Национална стратегија за права детета у Републици Србији (2024–2030)**;
- **Национални акциони план за децу**;
- **Стратегија за превенцију и заштиту деце од насиља**;
- **Стратегија социјалне заштите Републике Србије**;
- **Национална стратегија за младе**.

Локални документи и планови:

- **Локални план развоја града Крушевца**;
- **Локални акциони планови за социјалну инклузију Рома и других осетљивих група**;
- **Локални акциони план за младе**;
- **Буџет града Крушевца** – програмска средства усмерена ка деци;
- **Претходни Локални планови акције за децу града Крушевца** (посебно период 2020–2025).

2.2 ГЕОГРАФСКИ ПОДАЦИ О ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА КРУШЕВЦА

Крушевац се налази у централном делу Републике Србије и захвата најјужнији крај панонског обода и перипанонске Србије. Границе се простиру између 43°22'21" и 43°42'17" северне географске ширине и 21°9' и 21°34'8" источне географске дужине и обухватају део слива реке Расине, подручје доњег тока реке Западне Мораве, између планина Копаника, Жељина и Јастрепца и простире се од граничних делова Шумадије до Јужне Србије.

Доминантан морфолошки облик на овом подручју, представља планински гребен Великог Јастрепца, правца исток-запад. Северно од гребена пружа се неогена котлина Крушевца. У оквиру побрђа Јастрепца, Јухора и Мојсињских планина налази се ниско планинско подручје, док је равничарско подручје у долинама већих водотокова. Долина Западне Мораве је једна од важнијих долина у Србији. Ова долина упоредничког правца је важна трансверзала западне Србије. Као западни огранак моравско-вардарске удолине, она везује источну Србију и Босну и зато се кроз њу одвија саобраћај у оба правца, а котлине у њеном саставу су стедишта живота и привреде околних крајева. Највећа и најважнија котлина у композитној долини Западне Мораве је Крушевачка котлина. Она је између Левча и Темнића на атару Жупе, подгорине Копаоника и Јастрепца на југу; Краљевачка котлина и Ибарска долина су западно од ње, док су великоморавска и јужноморавска долина на истоку.

Природна предиспонираност терена је условила да путеви из Темнића, Жупе, подгорине Јастрепца и Копаоника воде ка Крушевачкој котлини и сви ови крајеви гравитирају према котлини. Ове карактеристике рељефа непосредно су утицале и на развој саобраћајне мреже.

Положај Србије у средишту Балкана, на раскршћу главних саобраћајних коридора VII и X условљава да се преко њене територије, природно пружају најкраће транзитне друмске и железничке везе западне Европе, са земљама јужног дела Европе, Блиског и Далеког Истока.

2.1. Слика 2.1 Положај града Крушевца у Републици Србији

Један од главних саобраћајних коридора је Е-75, који из југоисточне Европе води према Западној Европи, пресеца субрегион Крушевца са североисточне стране. Крушевац је са овим правцем повезан државним магистралним путем М-5 (Појате-Крушевац-Краљево) код Појата, на 25км од Крушевца, преко кога се читаво подручје прикључује на мрежу европских ауто-путева.

Магистрални путни правци, који у систему државних путева представљају основне носиоце саобраћаја у Србији, пресецају територију Крушевца дуж десне обале реке Западне Мораве.

Магистрални путни правац М-5 (Појате-Крушевац-Краљево-Чачак), је значајан западно-моравски коридор који се поклапа са правцем европског пута Е-761 и представља везу ауто-пута Београд-Ниш и будућег ауто-пута Београд-Јужни Јадран (веза на позицији Чачак-Пожега), систем лонгитудиналних веза које везују Румунију и Бугарску са Србијом.

Железничка пруга Сталаћ-Краљево-Пожега која је са североисточне стране повезана са пругом Београд- Ниш-Сталаћ, а са западне стране пругом Сталаћ-Крушевац-Краљево-Чачак-Ужице омогућава излаз на луку Бар.

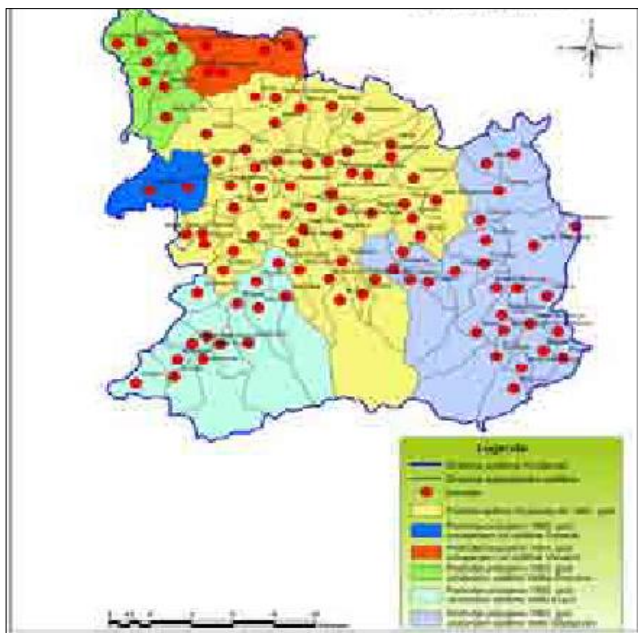
Територијална и просторна организација

Територија Града Крушевца се простире на површини од 853,97 km², обухвата 101 насеље у којима по попису из 2011. године живи 128.752 становника.

Територија општине Крушевац формирана је у периоду 1963. до 1968. године припајањем комплетних територија укинутих општина Велики Купци и Велики Шиљеговац, дела подручја бивше општине Велика Дренова, као и издвајањем појединих насеља из суседних општина Трстеник (Глободер и Мачковац) и Варварин (Глобаре, Шашиловац, Крвавица, Падеж и Вратаре).

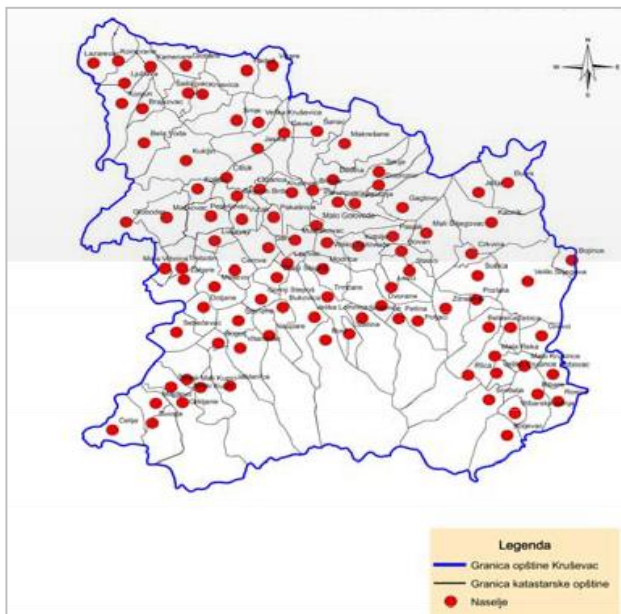
У садашњој фази, територија административног подручја Крушевца, већ више од тридесет година егзистира у границама које приближно одговарају територијалној обухватности бившег среза Крушевац, који је укинут 1953. године.

Територија Града Крушевца обухвата 92. катастарске општине. Катастарске општине основане су премером земљишта у периоду успостављања катастра у Србији (1930- 1937) и њиме је обухваћено земљиште које је припадало становницима насеља.

2.2. Слика 2.2 Формирање општине у периоду од 1963. до 1968. године

У основи, подручја катастарских општина нису подложна променама и представљају административно - статистичке јединице, осим у изузетним случајевима када су промене неопходне као што је случај код развоја већих градова где се градским подручјем временом обухватају атари приградских насеља у деловима или у потпуности.

2.3. Слика 2.3 Административна организација простора

Подручја катастарских општина нису подложна честим променама и представљају насељене јединице, у којима се само изузетно изврше неопходне промене. Тако су КО Крушевац, 1964. године припојени насељени делови атара КО Бивоље и КО Лазарица.

Просечна величина КО износи 8,5 km², а највеће су КО Буци 37,15 km² и КО Велики Шиљеговац 32,28 km², а следе КО Наупаре, Јабланица и Срндаље са више од 25 km².

На основу Статута града Крушевца („Службени лист града Крушевца“, бр. 15/18 и 11/24) територију Града Крушевца чине следећа насељена места и катастарске општине:

2.1. Табела 2.1 Насељена места и катастарске општине

Ред.бр.	Насељено места	Катастарска општина
1.	Бела Вода	Бела Вода
2.	Беласица	Беласица
3.	Бивоље	Бивоље
4.	Бован	Бован
5.	Бољевац	Бољевац
6.	Брајковац	Брајковац
7.	Буковица	Буковица
8.	Буци	Буци
9.	Велика Крушевица	Велика Крушевица
10.	Велика Ломница	Ломница
11.	Велики Купци	Купци
12.	Мали Купци	
13.	Велики Шиљеговац	Велики Шиљеговац
14.	Бојинце	
15.	Велико Головоде	Велико Головоде
16.	Велико Крушинце	Крушинце
17.	Мало Крушинце	
18.	Витановац	Витановац
19.	Вратаре	Вратаре
20.	Вучак	Вучак
21.	Гавез	Гавез
22.	Гаглово	Гаглово
23.	Гари	Гари
24.	Глобаре	Глобаре
25.	Глободер	Глободер
26.	Горњи Степош	Горњи Степош
27.	Гревци	Гревци
28.	Гркљане	Гркљане
29.	Дворане	Дворане
30.	Дедина	Дедина
31.	Дољане	Дољане
32.	Доњи Степош	Доњи Степош
33.	Ђунис	Ђунис
34.	Здравиње	Здравиње
35.	Зебица	Зебица
36.	Зубовац	Зубовац
37.	Јабланица	Јабланица
38.	Јасика	Јасика

39.	Јошје	Јошје
40.	Каменаре	Каменаре
41.	Каоник	Каоник
42.	Капиџија	Капиџија
43.	Кобиље	Кобиље
44.	Коморане	Коморане
45.	Коњух	Коњух
46.	Крвавица	Крвавица
47.	Крушевац	Крушевац
48.	Кукљин	Кукљин
49.	Лазаревац	Лазаревац
50.	Лазарица	Лазарица
51.	Липовац	Липовац
52.	Ловци	Ловци
53.	Лукавац	Лукавац
54.	Љубава	Љубава
55.	Мајдево	Мајдево
56.	Суваја	
57.	Макрешане	Макрешане
58.	Мала Врбница	Мала Врбница
59.	Мала Река	Мала Река
60.	Мали Шиљеговац	Мали Шиљеговац
61.	Мало Головоде	Мало Головоде
62.	Мачковац	Мачковац
63.	Мешево	Мешево
64.	Модрица	Модрица
65.	Мудраковац	Мудраковац
66.	Наупаре	Наупаре
67.	Падеж	Падеж
68.	Пакашница	Пакашница
69.	Паруновац	Паруновац
70.	Пасјак	Пасјак
71.	Пепељевац	Пепељевац
72.	Бегово брдо	

73.	Кошеви	
74.	Петина	Петина
75.	Позлата	Позлата
76.	Пољаци	Пољаци
77.	Рибаре	Рибаре
78.	Рибарска Бања	
79.	Рлица	Рлица
80.	Росица	Росица
81.	Себечевац	Себечевац
82.	Сеземче	Сеземче
83.	Слатина	Слатина
84.	Срндаље	Срндаље
85.	Срње	Срње
86.	Станци	Станци
87.	Сушица	Сушица
88.	Текија	Текија
89.	Добромир	
90.	Треботин	Треботин
91.	Жабаре	
92.	Трмчаре	Трмчаре
93.	Ћелије	Ћелије
94.	Церова	Церова
95.	Црквина	Црквина
96.	Читлук	Читлук
97.	Шанац	Шанац
98.	Шавране	Шавране
99.	Шашиловац	Шашиловац
100.	Шогољ	Шогољ
101.	Штитаре	Штитаре

2.2 ДЕМОГРАФСКИ ПОДАЦИ

По Попису становништва из 2022. године у граду Крушевцу живи 113.582 становника (55.189 мушкараца и 58.393 жена) у 41.488 домаћинстава. Просечан број чланова по домаћинству износи 2,73. У граду Крушевцу има 70.589 радно способних грађана (од 15-64 године). Просечна старост становништва износи 44,99 година, што је за 0,21 године мање од националног просека (45,2). На градском подручју живи 53.746 становника, а на сеоском подручју и осталим насељеним местима 59.836 становника.

Специфичности демографске слике Крушевца

Према попису становништва из 2022. године, на територији града Крушевца има 113.582 становника, од чега 55.189 мушког (48,59%) и 58.393 (51,41%) женског пола.

Табела број 1 – Становништво по насељима и полној структури по попису из 2022. године

Насеља	Становништво на територији града Крушевца					
	Укупно	%	Мушкарци	%	Жене	%
Градско подручје	53.746	47%	25.098	47%	28.648	53%
Остала насеља	59.836	53%	30.091	50%	29.745	50%
Укупно	113.582	100%	55.189	49%	58.393	51%
Процентуално учешће жена и мушкараца у укупном становништву	113.582	100%	55.189	49%	58.393	51%

Извор: Попис 2022, Републички завод за статистику

Највећи број становника града Крушевца живи у сеоском и приградском подручју (53%), док остали део становништа живи у градском подручју (47%).

У табели је приказана структура становништва према полу и старости.

Табела број 2 - Становништво према полу и старости на територији града Крушевца

Старосна структура	МУШКАРЦИ	ЖЕНЕ	УКУПНО
0-4 година	2.432	2.255	4.687
5-9 година	2.633	2.438	5.071
10-14 година	2.846	2.607	5.453
15-19 година	3.205	2.905	6.110
20-24 година	2.966	2.866	5.832
25-29 година	3.018	2.826	5.844
30-34 година	3.057	2.880	5.937
35-39 година	3.670	3.534	7.204
40-44 година	3.905	3.950	7.855
45-49 година	4.369	4.378	8.747
50-54 година	3.788	3.962	7.750
55-59 година	3.437	3.847	7.284
60-64 година	3.750	4.276	8.026
65-69 година	4.298	5.139	9.437
70-74 година	3.887	4.778	8.665
75-79 година	1.893	2.545	4.438
80-84 година	1.244	1.892	3.136
85 и више година	791	1.315	2.106
УКУПНО	55.189	58.393	113.582

Извор: Попис 2022, Републички завод за статистику

Компаративна анализа броја становника по попису из 2022. године са пописима из претходних година је дата у следећој табели:

Табела број 3 - Становништво према полу и старости по пописним годинама

ГОДИНА	1991.	2002.	2011.	2022.
Укупно				
Мушкарци	67.520	63.757	62.802	55.189
Укупно жене	70.591	67.611	65.950	58.393
УКУПНО	138.111	131.368	128.752	113.582

Извор: Попис становништва

У поређењу са претходним пописима становништва, град има 15.170 становника мање у односу на 2011. годину, 17.786 становника мање у односу на 2002. годину, а 24.529 становника мање у односу на 1991. годину, што је резултат негативне стопе природног прираштаја који је постао општа појава у Републици Србији.

Други карактеристичан тренд који се уочава је пораст старог становништва на територији града Крушевца (преко 60 година) и све већи проценат удела у укупном становништву и то: од 17,95% (1991), 22,58% (2002), 25,72% (2011) и 31,28% (2022). Овај тренд треба имати у виду приликом креирања социјалне заштите града Крушевца и пројектовања облика услуга и мера.

Табела број 4 - Становништво старо преко 60 година на територији града Крушевца и у Републици Србији

ГРАД КРУШЕВАЦ			РЕПУБЛИКА СРБИЈА	
Преко 60 год.	Број	% у укупном становништву	Број	% у укупном становништву
1991.	24.790	17,95%	1.415.163	18,09%
2002.	29.662	22,58%	1.684.289	22,46%
2011.	33.121	25,72%	1.778.730	24,75%
2022.	35.538	31,28%	1.940.761	29,20%

Извор: Попис становништва

По Попису из 2022. године, удео старог становништва у укупном броју становника на територији града Крушевца је нешто виши у односу на национални просек (за 2,08%). Као и на читавој територији Републике Србије приметан је пад наталитета и процес старења становништва и повећана миграција сеоског становништва у градско подручје.

Табела број 5 - Становништво старо 65 и више година на територији града Крушевца и у Републици Србији (Попис 2022. године)

Пописна година	ГРАД КРУШЕВАЦ				РЕПУБЛИКА СРБИЈА			
	Мушкарци	Жене	Укупно	% у укупном становништву	Мушкарци	Жене	Укупно	% у укупном становништву
2022.	12.113	15.669	27.782	24,46%	632.830	836.025	1.468.855	22,10%

Извор: Попис 2022, Републички завод за статистику

Према Попису из 2022. године, укупан број старијих лица који имају 65 и више година је 27.782, што представља 24,46% у односу на укупан број становника, а што је за 4.946 више у односу на 2011. годину када их је било 22.836 или 17,74%. Највећи број становника града је у старосној доби од 65-69 година (9.437).

Табела број 6 – Промена броја становника на територији града Крушевца по пописним годинама

Година пописа	Укупан број становника	Промена броја становника	Промена броја становника %
1981.	132.972	-	-
1991.	134.088	1.116	0,83
2002.	131.368	-2.720	-2,03
2011.	128.752	-2.616	-1,99
2022.	113.582	-15.170	-11,78

Извор: Попис становништва Републичког завода за статистику

На основу анализе промене броја становника у односу на пописне године, у 2022. години је број становника смањен за 15.170 становника, што представља умањење броја становника за 11,78% у односу на Попис из 2011. године.

Образовна структура становништва

Статистичким подацима је, према школској спреми, обухваћено становништво старости од 15 година и класификовано је у девет група. Полазећи од поменуте категорије становништва и класификације, по попису из 2022. године, град Крушевац има 98.371 становника.

Табела број 7 – Образовна структура становништва (Попис 2022.)

ОБРАЗОВАЊЕ		Укупно	Лица мушког пола	Лица женског пола
Без школске спреме		1.018	273	745
Непотпуно основно образовање		6.087	1.612	4.475
Основно образовање		19.147	8.868	10.279
Средње образовање	Гимназија	2.548	1.160	1.388
	Средње стручне школе у трајању краћем од 4 године	17.404	10.762	6.642
	Средње стручне школе у трајању од 4 године	30.835	14.510	16.325
	Специјализација после средњег образовања	1.012	817	195
	Свега	51.799	27.249	24.550
Више образовање		6.316	2.937	3.379
Високо образовање		13.831	6.245	7.586
Непознато		173	94	79
УКУПНО		98.371	47.278	51.093

Извор: Попис 2022, Републички завод за статистику

Највећи број становника на територији града Крушевца има средњу стручну спрему (53%).

2.4. АНАЛИЗА РЕСУРСА

ИНСТИТУЦИЈЕ И ОРГАНИЗАЦИЈЕ КОЈЕ СЕ БАВЕ ДЕЦОМ НА НИВОУ ЛОКАЛНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ	
СЕКТОР	ИНСТИТУЦИЈА/ ОРГАНИЗАЦИЈА
Локална самоуправа	Градска управа Крушевац Одељење за друштвене делатности Комисија за популациону политику Комисија за подстицање развоја младих талената Комисија за имплементацију Локалног плана акције за децу града Крушевца
Социјална заштита	Центар за социјални рад Крушевац, Дом за децу без родитељског старања „Јефимија“ Центар за особе са инвалидитетом
Просвета	Предшколска установа "Ната Вељковић" Средње школе Основне школе Високе струковне школе Школска управа, Центар за стручно усавршавање,
Запошљавање	Национална служба за запошљавање – професионална оријентација
Здравство	Здравствени центар Крушевац Дом здравља Крушевац Завод за јавно здравље Саветовалиште за младе (у оквиру Здравственог центра), Специјална болница Рибарска Бања

Институције културе	Културни центар Крушевац Крушевачко позориште Народни музеј Крушевац Народна библиотека Крушевац Историјски архив Крушевца
Цивилни сектор	Удружења за децу Црвени крст
Полиција	Полицијска управа Крушевац Ватрогасно спасилачки батаљон - Одељење за ванредне ситуације
Војска	Команда гарнизона Крушевац
Судство	Основни суд Крушевац Виши суд Крушевац Васпитно поправни дом у Крушевцу
Медији	Регионална Телевизија Крушевац Локалне ТВ: ТВ Јефимија, ТВ Плус Локални штампани недељник „Град“ Локалне радио станице WEB портали
Спортске организације и спортска удружења	Спортски центар Крушевац Спортски савез Града Крушевца Спортски клубови и удружења Спортски клуб за децу и омладину са посебним потребама „Палестра“ Спортски савез особа са инвалидитетом Крушевац
Формалне и неформалне групе младих	Ученички парламент основних и средњих школа

2.5. ТОК И ДИНАМИКА ИЗРАДЕ СТРАТЕШКОГ ДОКУМЕНТА

Скупштина града Крушевца је донела Одлуку о приступању изради Локалног плана акције за децу града Крушевца за период 2026-2028. године. За потребе израде Локалног плана акције за децу Градско веће града Крушевца је донело Решење о образовању Радне групе за израду Локалног плана акције за децу града Крушевца за период 2026-2028. године. Радна група је имала задатак да активно учествује у свим фазама израде документа, укључује све релевантне и заинтересоване субјекте у израду стратешког документа и изради нацрт Локалног плана акције за децу града Крушевца која ће бити у складу са Стратегијом развоја урбаног подручја града Крушевца за период 2024-2034. године и Планом развоја града Крушевца за период 2025-2032. године. Радна група за израду Локалног плана акције за децу града Крушевца за период 2026-2028. године, образована је Решењем Градског већа града Крушевца, III бр.022-208/2025 од 16.04. 2025. године, у следећем саставу:

1. Снежана Алексић, помоћник градоначелника за друштвене делатности, председник Радне групе;
2. Дамир Живковић, директор Основне школе "Бранко Радичевић", члан;
3. Марија Средојевић, психолог Предшколска установа "Ната Вељковић", члан;
4. Марија Цветковић, директор Културног центра Крушевац, члан;
5. Јелена Шућур, професор физичке културе, Спортски савез града Крушевца, члан;
6. Др. Драгица Симић, Дом здравља Крушевац, члан;
7. Јелена Тодоровић, директор Центра за социјални рад, члан;
8. Латинка Милојевић, Друштво за борбу против шећерне болести Крушевац, члан;
9. Ивана Тодоровић, директор Школе за основно и средње образовање "Веселин Николић", члан;
10. Дејан Васић, педагошки асистент Основна школа "Вук Караџић", члан.

Израда Локалног плана акције за децу града Крушевца за период 2026–2028. године спроведена је у складу са смерницама Националног акционог плана за децу Републике Србије и препорукама Уницефа, уз активно учешће свих релевантних актера на локалном нивоу.

Процес израде започет је конституисањем Радне групе за израду Локалног плана акције за децу, коју су чинили представници локалне самоуправе, установа образовања, здравства, социјалне заштите, културе, спорта, невладиних организација, Савета за младе. Радна група је имала задатак да идентификује кључне проблеме, дефинише приоритете и предложи мере и активности које ће унапредити положај деце у локалној заједници.

У почетној фази, спроведена је анализа реализације претходног Локалног плана акције за децу 2020–2025. године, како би се сагледали резултати, уочиле слабости и утврдиле области у којима је потребно додатно деловање. На основу тога, дефинисан је приступ који подразумева укључивање шире јавности и деце у процес израде новог документа.

Посебна пажња посвећена је прикупљању података из праксе и ставова грађана путем анкете спроведене током 2025. године, у којој су учествовали родитељи, наставници, стручни радници и сама деца. Анкета је обухватила теме као што су: услови за учење и квалитет образовања, доступност здравствених услуга, подршка породици, заштита деце од насиља, могућности за креативно и спортско ангажовање, као и учешће деце у доношењу одлука које их се тичу.

Резултати анкете показали су да грађани препознају значај постојања системске подршке деци, али указују на потребу за бољом међусекторском сарадњом и већим улагањем у превентивне програме. Мишљења деце су била посебно значајна – она су указала на потребу за више простора за игру, креативно изражавање и учешће у друштвеним активностима.

На основу свих прикупљених података, анализа и консултација, Радна група је израдила Нацрт документа који је био предмет јавне расправе. Након увида и сугестија заинтересованих страна, документ је унапређен и упућен Скупштини града Крушевца на усвајање.

Процес израде Локалног плана акције за децу 2026–2028. године одвијао се транспарентно, уз поштовање принципа учешћа, равноправности и најбољег интереса детета, као основних начела Конвенције о правима детета.

Анкетно истраживање како створити безбедно и подстицајно окружење деце за њихов раст и развој

У оквиру припреме Локалног плана акције за децу града Крушевца за период 2026–2028. године, спроведена је анкета **Тема: „Идеје за унапређење здравља деце и креирање здравог и сигурног окружења за раст и развој деце“** са циљем прикупљања ставова и предлога грађана, родитеља, наставника и стручњака о томе како унапредити здравље деце и створити безбедно и подстицајно окружење за њихов раст и развој. У циљу што веће укључености грађана у консултативни процес одлучено је да се анкетно истраживање спроведе онлајн, преко Google платформе.

Анкету је попунило 828 испитаника, што представља значајан узорак који омогућава увид у потребе и ставове шире заједнице. Анализом одговора добијене су следеће групе предлога и приоритета:

1. Унапређење физичке активности и спорта

Највећи број испитаника нагласио је потребу за већим бројем спортских активности, као и за чешћим бораваком деце на отвореном и у природи. Предлози се односе на: увођење обавезног пливања као предмета у школама, повећање броја часова физичког васпитања, бољу опремљеност спортских терена и сала, као и подстицање деце да се баве спортом кроз локалне манифестације, такмичења и рекреативне програме. Испитаници су нагласили да физичка активност треба да буде редовна и разноврсна, прилагођена узрасту деце и подржана од стране стручњака.

2. Здрава исхрана и превентивно здравље

Велики број одговора односи се на потребу за унапређењем исхране у вртићима и школама, као и на едукацију о здравим навикама. Најчешће наведене мере су: увођење трибина и радионица о здоровој исхрани за децу и родитеље, едукација о значају личне хигијене и превенције болести, обезбеђивање здравије и квалитетније хране у школским кухињама, као и повећање броја стручних лекара и педијатара у домовима здравља. Испитаници су указали и на потребу да систематски прегледи буду темељнији и приступачнији, као и да се више пажње посвети менталном здрављу деце.

3. Безбедно и подстицајно окружење

Једна од честих тема у одговорима је побољшање инфраструктуре за игру и боравак деце на отвореном. Предлози обухватају реновирање и опремање паркића и игралишта, боље одржавање јавних површина, изградњу нових паркова у сеоским срединама, као и повећање степена безбедности у школама и бољу заштиту деце од вршњачког насиља кроз трибине и едукативне програме.

4. Улога породице и васпитно-образовних установа

Испитаници су указали да је потребно вратити ауторитет васпитачима, учитељима и наставницима, као и јачати партнерство између родитеља и школе. Више пута је наглашено да родитељи треба да буду више укључени у живот и развој деце, као и да школе треба да пруже подршку у развоју позитивних вредности, толеранције и поштовања.

5. Посебне теме и изазови

У мањем броју одговора наведене су специфичне теме, као што су подршка деци са тешкоћама у говору и потреба за већим бројем логопеда, квалитет рада здравствених институција, потреба за већом љубазношћу и едукацијом медицинског особља, као и боље умрежавање институција које брину о деци.

6. Општи закључак

Анкета је показала висок ниво заинтересованости грађана за питања здравља и благостања деце. Најчешће се истиче потреба за системским приступом који обједињује здравствену, образовну, социјалну и спортску политику на локалном нивоу. Предлози добијени кроз ову анкету биће интегрисани у мере и активности Локалног плана акције за децу града Крушевца 2026–2028. године, са циљем стварања заједнице која подстиче здрав, безбедан и срећан развој сваког детета.

3. КОМПОНЕНТЕ

3.1. СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА ПО МЕРИ ДЕЦЕ

SWOT анализа области социјалне заштите деце

Снаге	Слабости
- Развијена институционална мрежа социјалне заштите (Центар за социјални рад, Установа за децу „Јефимија“, Дневни боравак за децу са сметњама у развоју, Дом за смештај деце без родитељског старања, хранитељске породице). - Сарадња локалне самоуправе са школама, здравственим установама, невладиним сектором и Центром за социјални рад у заштити деце из осетљивих група. - Постојање локалних програма подршке деци (једнократне новчане помоћи, бесплатне ужине, подршка породицама у ризику). - Активно учешће града у националним и донаторским пројектима који се односе на заштиту деце и породица (нпр. „Подршка деци и младима у ризику“, „Једнаке шансе за све“). - Развијена мрежа образовних и здравствених установа као подршка превенцији социјалне искључености.	- Недовољан број стручних радника у систему социјалне заштите (социјалних радника, психолога, дефектолога). - Ограничени финансијски ресурси на локалном нивоу за програме подршке деци у ризику. - Недовољна теренска и превентивна активност (касна интервенција у случајевима занемаривања, насиља или сиромаштва). - Недостатак услуга подршке у руралним срединама и приградским насељима. - Слаба информисаност грађана о доступним услугама и начинима остваривања права. - Недовољна координација између институција и организација које се баве заштитом деце.
Могућности	Опасности
- Могућност учешћа у националним и међународним програмима финансирања (ЕУ фондови, УНИЦЕФ, Министарство за бригу о породици и демографију). - Развој нових услуга социјалне заштите у локалној заједници – саветовалишта за породице, мобилни тимови за подршку деци у ризику, програми ране интервенције. - Јачање партнерства са школама, невладиним организацијама и волонтерским групама у циљу превенције социјалне искључености. - Дигитализација и унапређење система евиденције и комуникације између институција. - Едукација родитеља и деце о правима детета, безбедности и подршци у заједници.	- Пораст сиромаштва и незапослености који директно утичу на положај деце. - Миграције младих и смањење броја деце у појединим насељима (демографски пад). - Недовољна и нестабилна финансијска подршка државе и донатора. - Пораст насиља у породици и вршњачког насиља, као и изложеност деце дигиталним ризицима. - Друштвена стигматизација деце из осетљивих група (деца са инвалидитетом, из сиромашних и ромских породица).

3.1.1. Сиромаштво деце

Анализа стања

Сиромаштво деце представља један од најзначајнијих изазова у области социјалне заштите на територији града Крушевца. Иако постоји развијен систем институционалне подршке, економски положај бројних породица остаје тежак, што се директно одражава на квалитет живота и могућности деце.

Према подацима Центра за социјални рад и локалних установа, највећи број корисника социјалне помоћи чине породице са више деце, самохрани родитељи и домаћинства без редовних прихода. Посебно су угрожена деца у руралним подручјима и деца из ромских заједница, где је степен незапослености висок, а приступ основним услугама – образовању, здравственој заштити и културним садржајима – ограничен.

У граду постоји систем подршке у виду једнократних и редовних новчаних накнада, бесплатних ужина у школама, помоћи у школском прибору, као и програм подршке породицама у ризику. Међутим, обим и финансијски капацитети ових програма нису довољни да обухвате све породице које живе у условима сиромаштва.

Последице сиромаштва код деце огледају се у лошијем здравственом стању, недовољној исхрани, ограниченом приступу ваншколским активностима и мањим образовним постигнућима. Присутан је и ризик од социјалне искључености, што може довести до прекида школовања и преношења сиромаштва на наредне генерације.

Град Крушевац у последњим годинама улаже напоре у развој локалних програма подршке – кроз сарадњу са школама, невладиним организацијама и донаторима – у циљу ублажавања последица децјег сиромаштва. Међутим, потребно је додатно ојачати мере које подстичу запошљавање родитеља, обезбеђују бесплатне и доступне програме за децу и развијају услуге у заједници које ће спречити продубљивање неједнакости.

Смањење сиромаштва деце захтева интерсекторски приступ и координацију институција – социјалне заштите, образовања, здравства, локалне самоуправе и цивилног сектора – са циљем да свако дете у Крушевцу има једнаке шансе за здрав раст, образовање и социјалну укљученост.

3.1.2. Деца без родитељског старања

Анализа стања

Брига о деци без родитељског старања представља један од најосетљивијих сегмената система социјалне заштите. Град Крушевац има развијен институционални и ванинституционални оквир за збрињавање и подршку овој категорији деце, али и даље постоје бројни изазови у области превенције, квалитета услуга и интеграције деце након изласка из система заштите.

На територији града Крушевца послује Дом за децу без родитељског старања „Јефимија“, установа која има дугу традицију и обухвата децу различитог узраста, од најмлађих до пунолетства. У оквиру установе функционишу интерни смештајни капацитети и организовано становање уз подршку за младе који напуштају домски смештај. Поред тога, Центар за социјални рад активно ради на процесу деинституционализације и развоју хранитељства као облика породичног збрињавања.

Према подацима Центра за социјални рад Крушевац, у 2024. години је на подручју града било око **80 деце** која су била под неким видом заштите због одсуства родитељског старања. Од тог броја:

- око **40%** деце било је смештено у хранитељске породице,
- око **45%** у дому „Јефимија“,
- остатак је обухваћен облицима надзора и подршке у биолошкој породици или прелазним решењима (нпр. рођачке породице).

Дом „Јефимија“ пружа и **стручну, васпитну, психолошку и здравствену подршку**, а у последњим годинама установа је унапредила услове становања и рад са децом кроз индивидуалне планове развоја и учење животних вештина.

Посебна пажња посвећује се припреми младих за самосталан живот — кроз програме образовања, обуке за запошљавање, као и обезбеђивање подршке након изласка из дома. Ипак, млади који напуштају систем заштите и даље су једна од најрањивијих група, јер се често сусрећу са тешкоћама у запошљавању, обезбеђивању смештаја и социјалној интеграцији.

Позитивне стране система у Крушевцу су постојање континуиране сарадње између Центра за социјални рад, установе „Јефимија“, школа, здравствених институција и локалне самоуправе. Такође, локални буџет редовно издваја средства за подршку деци без родитељског старања и младићима и девојкама који излазе из домског смештаја.

Изазови и потребе односе се на:

- потребу за додатним бројем хранитељских породица,
- јачање подршке деци у процесу адаптације након преласка из институције у хранитељство,
- обезбеђивање већег броја програма за самосталан живот и запошљавање младих,
- унапређење услуга психолошке и саветодавне подршке,
- континуитет праћења и помоћи младима након напуштања система.

Град Крушевац показује континуирано опредељење за унапређење положаја деце без родитељског старања, кроз подршку постојећим установама, развој хранитељства и увођење савремених услуга у заједници. Циљ наредног периода треба да буде да ниједно дете не буде трајно лишено породичног окружења и да свако дете има могућност одрастања у стабилном, подржавајућем и безбедном окружењу.

3.1.3. Деца жртве насиља

Анализа стања

Насиље над децом представља озбиљан друштвени и институционални изазов који захтева координисан, интерсекторски приступ. У граду Крушевцу постоји развијена мрежа институција које се баве превенцијом, заштитом и подршком деци жртвама насиља – Центар за социјални рад, Полицијска управа, здравствене установе, школе и Предшколска установа, као и више организација цивилног сектора које пружају саветодавну и психосоцијалну подршку.

Према подацима **Центра за социјални рад Крушевац**, у последњим годинама бележи се **пораст броја случајева пријављеног насиља над децом**, нарочито у домену **психолошког и занемаривања**, али и случајева **вршњачког и породичног насиља**. Током 2024. године, евидентирано је око **180 случајева насиља над децом**, од чега је више од половине било у оквиру породичног окружења.

У систему образовања, према подацима Школске управе, у **свим основним и средњим школама формиран су тимови за заштиту деце од насиља**, а у свакој установи постоји прописана процедура за реаговање у случајевима насиља. Упркос томе, у школама и даље постоје појаве **вршњачког насиља, електронског насиља и дискриминације**, посебно међу децом старијих разреда основне школе и ученицима средњих школа.

Град Крушевац је последњих година подржао више програма у области **превенције и едукације**:

- организоване су радионице и кампање „Стоп насиљу“, „Безбедно детињство“ и „Школа без насиља“ у сарадњи са школама, Полицијом и Центром за социјални рад;

- у партнерству са организацијом **Црвени крст Крушевац** реализовани су програми за препознавање и пријављивање насиља, као и радионице о емоционалној писмености и ненасилној комуникацији;

- локални медији све више укључују теме заштите деце у своје информативне и едукативне садржаје.

Сви пријављени случајеви насиља над децом обрађују се у складу са **Протоколом о поступању у случајевима насиља у породици и насиља над децом**, а сарадња институција се одвија кроз **тимове за интерсекторску заштиту деце**. Ипак, у пракси се уочавају одређене слабости у координацији, посебно у фази ране интервенције и континуираног праћења породице након прве реакције.

Главни изазови у овој области су:

- недовољна едукација и подршка родитељима у препознавању и спречавању насиља,
- ограничен број стручњака (психолога, педагога, социјалних радника) у школама и институцијама,
- недовољно развијени програми психолошке подршке за децу након доживљеног насиља,
- стигма и страх од пријављивања, посебно у мањим срединама,
- све већа изложеност деце дигиталним облицима насиља (cyberbullying, злоупотреба података, узнемиравање преко друштвених мрежа).

У наредном периоду потребно је додатно унапредити превентивне програме у школама и локалној заједници, повећати број саветовалишта за децу и родитеље, развијати програме за рад са починиоцима насиља и увести систематску обуку запослених у институцијама које непосредно раде са децом.

Град Крушевац показује опредељење да овај проблем третира као приоритетан, кроз развој локалних политика заштите деце, подршку кампањама и активно учешће у националним програмима.

3.1.4. Деца са проблемима у понашању

Анализа стања

Деца и млади са проблемима у понашању представљају посебно осетљиву категорију која захтева континуирану и координисану подршку породице, школе, социјалне и здравствене заштите, као и институција локалне заједнице. Проблеми у понашању се најчешће манифестују кроз агресивност, неприхватање ауторитета, изостајање са наставе, склоност ка вршњачком насиљу, бежање од куће, злоупотребу психоактивних супстанци, као и кршење социјалних и законских норми.

Према подацима **Центра за социјални рад Крушевац**, у последњих неколико година бележи се **пораст броја случајева деце са проблемима у понашању и поремећајима социјалне адаптације**, што је последица више фактора: породичних криза, неадекватног родитељског старања, сиромаштва, изложености насиљу, али и све веће изложености ризицима у дигиталном окружењу.

У 2024. години Центар је водио евиденцију о око **120 деце и младих** који су били укључени у неки облик интервенције због понашања које одступа од друштвено прихватљивих норми. Највећи број ових случајева односио се на децу узраста од 13 до 17 година. У сарадњи са школама, полицијом и здравственим установама, у више наврата су формиран **стручни тимови за рад са децом у ризику** и њиховим породицама, као и **саветовалишта у оквиру Центра за социјални рад**.

У школама на територији града Крушевца постоје **педагошко-психолошке службе и тимови за заштиту од насиља и дискриминације**, који у сарадњи са Центром за социјални рад и локалним институцијама прате понашање ученика и предузимају мере подршке. Ипак, број стручних сарадника (психолога, педагога, социјалних радника) није довољан у односу на потребе.

Посебно забрињава **порастан злоупотребе алкохола и ПАС (психоактивних супстанци)** код адолесцената. Према подацима Опште болнице и Дома здравља Крушевац, последњих година приметан је раст броја случајева који се односе на **психолошке кризе, анксиозност, самоповређивање и проблеме у понашању изазване социјалним притисцима и дигиталним утицајима**.

Град Крушевац је препознао ову област као приоритетну и подржава низ програма усмерених на превенцију и рану интервенцију:

- програме невладиних организација и школских тимова за превенцију ризичног понашања,
- едукативне радионице о менталном здрављу и развоју емоционалне писмености,
- акције Црвеног крста и Полицијске управе на тему безбедности младих,
- локалне медијске кампање о одговорном понашању и вршњачкој подршци.

Ипак, изазови остају бројни:

- недовољно саветовалишта и психосоцијалних програма подршке,
- недовољна едукација родитеља и наставника за препознавање раних знакова ризичног понашања,
- недостатак систематских програма ресоцијализације деце која су већ у систему прекршајног или кривичног поступка,
- ограничени ресурси за дугорочни рад са породицама у ризику.

Потребно је успоставити **свеобухватан локални систем превенције**, који ће укључити школе, здравство, социјалну заштиту, полицију и цивилни сектор у заједничком раду. Развој **локалног центра за ментално здравље деце и младих**, као и јачање улоге школских психолога и педагога, допринео би раном откривању и благовременој подршци деци која показују проблеме у понашању.

Град Крушевац има капацитет да кроз заједничке програме и партнерства створи подстицајно окружење у којем ће се деца и млади осећати прихваћено, схваћено и подржано — чиме се дугорочно смањује ризик од појава девијантног понашања и социјалне искључености.

ОПШТИ ЦИЉ

Обезбеђивање једнаких могућности и приступа квалитетним услугама социјалне заштите за сву децу у граду Крушевцу, посебно за децу из осетљивих и социјално угрожених група, ради унапређења њиховог квалитета живота, социјалне инклузије и заштите права.

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ:

1. Материјална подршка школовању деце из сиромашних породица;
2. Подршка биолошкој породици у циљу превенције измештања деце из породице са посебним акцентом на децу до 3 године и биолошким породицама које преузимају своју децу из система социјалне заштите;
3. Ублажавање последица на психофизички развој и социјално укључивање деце услед напуштености и небриге од стране родитеља;
4. Подизање нивоа свести о насиљу над децом као друштвеном проблему кроз сензибилизацију локалне заједнице за проблеме заштите деце од свих облика насиља;
5. Развој услуга које су засноване на потребама деце жртава насиља и деце;
6. Развој услуга које су засноване на потребама деце жртава насиља и деце.

3.2. БОЉЕ ЗДРАВЉЕ ЗА СВУ ДЕЦУ

SWOT анализа области здравствене заштите деце

Снаге	Слабости
• Људски ресурси - искусни, едуковани мотивисани • Менаджмент са визијом, правичан, стручан • Континуирана едукација руководиоца и запослених • Праћење и унапређење квалитета услуга • Максимална доступност здравствене услуге • Оријентисаност ка превентивном раду и праћење новина, увођење нових процедура • Учешће у заједничким пројектима чији је циљ добробит деце и породица • Улагање у реновирање објеката и опрему за рад • Интерсекторска сарадња под покровитељством локалне самоуправе • Добра комуникација између примарне секундарне и терцијалне здравствене заштите • Добра сарадња са Министарством здравља, ЗЗЈЗ и РФЗО • Сарадња са медијима у циљу промовисања здравља и здравих стилова живота	• Старосна структура и број запослених • Одлив здравственог кадра у иностранство и приватну праксу • Немогућност континуираног праћења због неумрежености примарног, секундарног нивоа и приватне праксе • Отпор променама и немотивисаност за рад појединих запослених • Висок ниво стреса због велике одговорности и вулнерабилности популације • Отежани услови рада због климатских промена • Велики број објеката за одржавање, велика потрошња средстава за одржавање и струје • Дотрајала медицинска опрема, оптерећеност лабораторија, потрошња реагенса • Обимна документација чије вођење скраћује време за преглед
• Могућности	• Опасности
• Све више се придаје важност очувању здравља • Доступност нарочито превентивних услуга • Увођење нове опреме и новина у раду и лечењу, побољшање квалитета услуга • Рационална потрошња планираних средстава • Партиципација заједнице у набавци скупе опреме и возила • Унапређење знања запослених и информатичка подршка у вођењу документације • Међусекторска сарадња • Пружање услуга у кућним условима и одлазак у рурална подручја ради едукације родитеља и запослених у установама које се баве васпитањем и чувањем деце-вртићи	• Велики број неопређених и неосигураних корисника • Изгарање запослених због двадесет часовног рада и обима посла • Неравномерна оптерећеност послом уз подједнаку новчану накнаду • Мањак и одлазак високообразовног кадра • Незаинтересованост младих лекара за специјализацију из педијатрије • Конкуренција а не сарадња приватне праксе-нарочито око превентивних прегледа и имунизације • Социјално економска ситуација вишечланих породица и велики број некомплетних породица • Пораст масовних незаразних болести, малигнитета, али и заразних-шуге, вашке • Лимитирана финансијска средства

Анализа стања

Приоритет у раду Дома здравља Крушевац је очување и унапређење здравља становништва Града Крушевца а посебно најмлађе популације. Годишње се укупно пружи око два милиона услуга. Спроводи се мере промоције здравља, шире се информације о здрављу, развијају личне способности и вештине корисника услуга, који са више одговорности доносе одлуке које се тичу личног и општег здравља.

Одвија се комуникација са локалном заједницом и унапређују партнерски односи са свим сарадницима из окружења у коме људи живе, раде, уче. Учествоје се у креирању здраве животне околине, која ће подржати здравље и избор понашања којим се изграђују и усвајају здрави стилови живота.

Дом здравља Крушевац непрекидно унапређује квалитет услуга које пружа. Подржава стручно усавршавање, обнову знања и усвајање нових вештина здравствених радника и сарадника. Савремена опрема и апарати подршка су лекарима у поузданом постављању дијагноза, чиме се постиже благовремено и успешно лечење пацијената.

Учествојемо у многобројним пројектима, спровођењу скрининг програма и организовању јавно-здравствених акција у заједници. Знатно је унапређен рад са посебно осетљивим популационим групама. Подигнут је ниво знања и свести опште популације о значају очувања и унапређења здравља, као и степен личне одговорности. Развија се мултисекторска сарадња и партнерски односи са члановима заједнице, развија комуникација, што доприноси да се здравље прихвати као заједничка вредност и да сви учествују у решавању здравствених и са здрављем повезаних проблема.

Пружање квалитетне и ефикасне здравствене заштите данас је један од приоритета у области здравственог менаџмента. квалитет здравствене заштите је препознат као једна од најважнијих карактеристика система здравствене заштите. Стално унапређење квалитета рада и безбедности пацијената је саставни део свакодневних активности здравствених радника. Виши учинак подразумева да се боље, квалитетније, делотворније, успешније и ефикасније ради у складу са постављеним стандардима. Да би се унапредио квалитет рада здравствених установа у ограниченом буџету, а у складу са све већим захтевима корисника здравствене заштите, неопходно је дефинисати систем мерења учинка који ће из различитих перспектива менаџменту омогућити да постигне своју мисију и визију.

Од укупног броја наших корисника, на дан 31.12.2024. године, 6744 су деце предшколског и 11435 школског узраста, 95085 одраслих особа, 52518 жена старијих од 15 година. Према подацима РФЗО из децембра 2024. године број осигураника је 113264.

Укупан број стално запослених у ДЗ Крушевац на дан 31.12.2024. године је 549, од чега 455 (80,87%) запослених припада медицинском, а 94 (17,13%) немедицинском кадру. Жена је 80,50% а мушкараца 19,50%.

Дом здравља је акредитована здравствена установа, трећи сертификат о акредитацији децембра 2023 година на седам година, усвојено 524 процедура за рад.

У складу са Статутом и Правилником о организацији и систематизацији послова У Дому здравља Крушевац су образоване следеће службе:

1. Служба опште медицине;
 2. Служба кућног лечења;
 3. Служба поливалентне патронаже;
 4. Служба за здравствену заштиту жена;
 5. Служба за здравствену заштиту деце и омладине;
 - Одељење за здравствену заштиту деце прешколског узраста – Одсек развојно саветовалиште;
 - Одељење за здравствену заштиту деце школског узраста - Одсек Саветовалиште за младе;
 6. Служба хитне медицинске помоћи и санитетског превоза;
 7. Служба лабораторијске дијагностике;
 8. Служба стоматолошке здравствене заштите са Одељењем за дечију и превентивну стоматологију;
 9. Служба радиолошке дијагностике;
 10. Служба медицине рада;
 11. Одсек за снабдевање лековима и санитетским материјалом;
 12. Служба за правне и економско-финансијске послове;
 13. Служба за техничке и друге послове.
- Све Службе, а посебно Службе 3, 5, 6, 7, 8, 9 у свом раду брину о здрављу и благостању деце.

Служба за здравствену заштиту деце – 2019. године циљна популација 7218 број лекара 10, број изабраних пацијената по лекару 721,8, да би 2024. године број деце се смањио на 6744 број лекара 6 број пацијената по лекару 843, норматив 850.

У Служби за заштиту школске деце 2019. године број деце 13319, број лекара 6 педијатара и 1 на специјализацији, број пацијената по лекару 2219,6---2024. године број деце 11435,9 лекара '1 на специјализацији, број пацијената по лекару 1270.55-норматив 1500.

Смањује се број деце у Стоматолошкој заштити деце са 16957 у 2019. години на 15055 у 2024. години али се повећава број превентивних услуга, што је позитивно.

Смањен је број трудница у школи родитељства у Служби за здравствену заштиту жена - одлив у приватну школу.

Служба поливаленте патронаже учествује у бројним активностима по Календару здравља, а број посета новорођенчету и породиљи прелази норматив. Одлична сарадња са Службом за здравствену заштиту деце.

Све службе у оквиру Дома здравља остварују одличну сарадњу а на добробит деце и родитеља.

Охрабрује одржавање броја превентивних прегледа од 29981 у 2019. години на 28974 у 2024. без обзира на смањење броја деце. Сва гоајзна и предгојзна деце као и потхрањена се редовно прате и дат има је савет о правилној исхрани и по потреби урађена лабораторијска дијагностика.

Забрињава смањење броја комплетно имунизоване деце нарочито у другој години ММР вакцином. Број комплетно вакцинисане деце у `15. години 2019. години је био 90.04 а 2024- 86,96%.

Број деце у 7. години живота обухваћених стоматолошким прегледом 2019. години 1053, а од тога са здравим зубима само 26,3 % а 2024. године од 783 прегледане деце 78,54% има здраве зубе што је одличан напредак.

Приметна је рана дијагностика деце са сметњама у развоју и рано укључивње у процесе стимулације развоја-Тимски рад.

Повећан број деце изложене злостављању и занемаривању, пораст вршњачког насиља и дигиталног насиља преко друштвених мрежа. Тим за заштиту деце од злостављања и занемаривања има велики број услуга. Узраст у коме деца почињу да користе психоактивне супстанце, пуше, ступају у ризичне сексуалне односе је све нижи. Ментално здравље родитеља, младих и деце захтева све већу пажњу и промтпно реаговање.

ОПШТИ ЦИЉ:

Боље здравље за сву децу града Крушевца.

Специфични циљеви:

1. Смањење mortalитета трудница, породиља и новорођенчади;
2. Рана дијагностика развојних поремећаја и рана стимулација развоја;
3. Повећање процента имунизације деце;
4. Смањење деформитета скелета и неправилног телесног држања;
5. Смањење учесталости поремећаја исхране/гојазности и потхрањености;
6. Превенција злостављања и занемаривања деце;
7. Очување менталног здравља деце и младих;
8. Превенција ризичног понашања деце и адолесцената;
9. Спречавање учесталости каријеса код деце.

3.3. УНАПРЕЂЕЊЕ ОБРАЗОВАЊА

3.3.1. Предшколско образовање

Позитивни аспекти	Негативни аспекти
Снаге	Слабости
1. стручан кадар (васпитачи, стручни сарадници и сарадници), 2. поштовање права детета, 3. богата и квалитетна понуда програма, облика и услуга рада са децом и родитељима, 4. професионална заједница учења у различитим облицима (уживо, онлајн) 5. односи између свих учесника у животу и раду вртића, 6. увођење у посао васпитача приправника, 7. обезбеђивање подршке деци којој је додатна подршка потребна, 8. васпитачи, стручни сарадници и сарадници размењују примере добре праксе у Установи и ван ње, 9. сарадња са ЦСР у поступку обезбеђевања услуге личних пратилаца за пружање личне помоћи детету, на основу мишљења ИРК, 10. остваривање програма социјалне, превентивно-здравствене заштите, исхране и програма заштите од насиља, дискриминације, злостављања и занемаривања; 11. организован превоз деце у складу са мапираним потребама, 12. унапређени међуинституционални односи са циљем повећања обухвата деце раног узраста (сеоско подручје) 13. припремљени плански документи чијом реализацијом се унапређују услови живота и рада у вртићу.	1. простори/места у локалној заједници не користе се у довољној мери као места за учење деце, 2. број уписане деце у групама је преко норматива, 3. не постоји уговором дефинисана партнерска сарадња са локалним привредним и пословним организацијама у финансирању појединих активности и акција, опремању и набавци потрошних материјала у складу са потребама групе/вртића, 4. недостатак просторних капацитета за целодневни боравак деце на градском и приградском подручју, 5. квалитет просторно - временске организације рада, 6. недовољан број стручних сарадника и сарадника у односу на број групе/деце, 7. квалитет сарадње са родитељима/ другим законским заступницима у различитим областима рада; 8. обезбеђивање редовних хоризонталних размена ПУ <i>Ната Велковић</i> са другим предшколским установама.

Позитивни аспекти	Негативни аспекти
Могућности/шансе	Опасности
1. рад на подизању/развијању свести локалне заједнице, родитеља о значају предшколског васпитања и образовања и промоција струке, 2. стварање прилика за донирање средстава за квалитетнији ВОР (кроз сарадњу са локалном заједницом и родитељима), 3. учешће у пројектима који се односе на улагање у предшколство, 4. учешће у пројектима у којима се ПУ препознаје као партнер за остваривање пројектних циљева, 5. адаптација простора у ЛЗ у корист ПУ, 6. унапређивање сарадње са ЛЗ у циљу стварања услова за формирање група на сеоском подручју за децу узраста од три године до укључивања у ППП	1. пад наталитета на територији Града, 2. миграција становништва село-град, 3. смањење броја група у полудневном трајању, 4. велики број Мишљења ИРК за процену потреба за пружањем додатне образовне, здравствене и социјалне подршке детету/ученику, којим се даје препорука за одлагањем уписа у први разред тј. поновно похађање ППП, 5. епидемиолошка ситуација, 6. одустајање донатора од финансирања пројеката у области предшколског васпитања и образовања (њихово преусмеравање средстава ка другим областима)

Анализа стања:

Основна делатност Предшколске установе „Ната Вељковић“ је васпитање, образовање, нега и исхрана превентивно-здравствена и социјална заштита деце узраста од 6 месеци до поласка у школу. Организована је у форми три организационе целине сходно делатностима којима се баве.

Организациона јединица „Вртићи“ бави се непосредним васпитно-образовним радом, негом, исхраном, превентивно-здравственом и социјалном заштитом деце узраста од 6 месеци до поласка у школу. Рад са децом организован је путем програма у целодневном и полудневном трајању (васпитно-образовни рад са децом узраста до 3 године, васпитно-образовни рад са децом узраста од три године до укључивања у програм припреме за школу и обавезни програм припреме за полазак у школу) и кроз различите (диверсификоване) облике, програме и услуге као подршка деци и породици.

Предшколска установа у свом саставу има:

- 13 објеката (вртића) комбинованог типа: „Невен“, „Звончић“, „Лабуд“, „Колибри“, „Бисери“, „Голуб мира“, „Владо Јурић“, „Наша радост“, „Лептирић“, „Пчелица“, „Дечји клуб“, „Сунце“ и „Лане“;

- 33 групе полудневног боравка деце у којима се спроводи обавезни припремни предшколски програм при основним школама и у објектима Установе;

- 3 групе ван седишта Установе у којима се реализује програм *Живимо и учимо заједно*.

У састав ОЈ „Вртићи“ налазе се и објекти за одмор и рекреацију - вртић „Јеленко“ у Рибарској Бањи у којем се током године реализују целодневни излети деце. Објекат у Сутомору није у функцији.

Кроз форму различитих облика рада и пружањем услуга породици, кроз Установу годишње прође више од 4200 деце.

Васпино-образовним радом, негом и исхраном, превентивно-здравственом и социјалном заштитом, различитим облицима и програмима рада Установе обухваћено је 3.441 деце, разврстано у 142 групе.

Организациона јединица „Пионир“ за основну делатност има припрему и дистрибуцију хране за децу предшколског узраста. Поред тога, а из делокруга свог производног програма, припрема и дистрибуира ужине за децу основношколског узраста на територији Града Крушевца, преко кантина врши продају пекарских и посластичарских производа грађанима. Кухиња такође врши производњу и продају појединачних порцибина за трећа лица и организује и спроводи исхрану за кориснике Народне кухиње. Кухиња такође врши припрему и дистрибуцију готових јела за објекат „Натина кашика“ у Пасажу и дворишту кухиње *Пионир*.

Организациона јединица „Заједничке службе“ обавља стручне, педагошко-психолошке, правне, финансијско-рачуноводствене послове, послове безбедности и здравља на раду, послове одржавања и обезбеђења објеката и друге послове за потребе родитеља, оснивача, пословних партнера и запослених.

Према подацима којима располаже ПУ, број деце узраста од једне до 6,5 година на територији града Крушевца износи 5832.

Рашчлањена по узрасту, наведена популација има следећу структуру:

	01.03.2019- 29.02.2020.	01.03.2020- 28.02.2021.	01.03.2021- 28.02.2022.	01.03.2022- 28.02.2023.	01.03.2023- 29.02.2024.	01.03.2024- 01.09.2024.
Укупно	1050	1025	1028	989	1074	470

Број деце у предшколском програму и припремном предшколском програму у претходним радним годинама има следећу структуру:

Узраст	Школска 2020/2021		Школска 2021/2022		Школска 2022/2023		Школска 2023/2024	
	Дечаци	Девојчице	Дечаци	Девојчице	Дечаци	Девојчице	Дечаци	Девојчице
0-3 године	301	260	346	297	325	299	272	216
3-5,5 године	689	663	791	739	866	806	1059	947
ППП ¹	568	460	521	494	533	492	545	449
Укупно	1558	1383	1658	1530	1724	1597	1876	1612
УКУПНО	2941		3188		3321		3488	

Приказ група у „ПУ Ната Вељковић“ у радној 2024/25. години је следећи:

Ред. број	Облик рада	Број група	Број деце
1.	Целодневни боравак (јаслене групе)	31	690
2.	Целодневни боравак (Васпитне групе деце од 3 год. до укључивања у програм припреме за школу)	53	1511
3.	Целодневни боравак (групе ППП у којима су и млађа деца)	19	520
4.	Полудневни облик рада (групе ППП у којима су и млађа деца)	41	650
5.	Програм <i>Живимо и учимо заједно</i>	3	70
	УКУПНО	147	3.441

Може се закључити да Предшколска установа успева да проценат обухвата деце различитим програмима предшколског васпитања и образовања повећава из године у годину.

Сагледавање потреба за збрињавањем деце у целодневном или полудневном бораваку (понуђени програми различите дужине трајања) остварује се непосредним увидом у поднесене захтеве родитеља/других законских заступника за укључивање детета у постојећи систем предшколског васпитања и образовања, односно решавањем захтева за отварање нових група које подносе родитеља/других законских заступника или месне заједнице. Процена потреба је континуирана.

Исказане потребе за остваривањем права од општег интереса, пре свега рад са децом са сметњама у развоју, са децом без родитељског старања, децом чији су родитељи корисници МОП-а, боравак трећег детета, су у највећој мери а сходно расположивим ресурсима, задовољене.

3.3.2. Основно образовање

Снаге	Слабости
Обавезно и бесплатно основно образовање за сву децу. Квалификован и стручан наставни кадар. Постојање наставних планова и програма у складу са националним стандардима. Увођење инклузивног образовања и подршке за децу са сметњама у развоју.	Недовољна техничка опремљеност појединих школа (рачунари, интернет, учила). Недовољна психолошка и педагошка подршка ученицима у школама – мали број стручних сарадника (психолога, педагога, дефектолога) у односу на потребе ученика. Ограничени ресурси за рад са децом са посебним потребама. Ниска мотивација ученика за учење, посебно у вишим разредима.
Могућности	Опасности
Развој дигиталног образовања и модерних наставних метода. Могућности за коришћење средстава из ЕУ фондова и других Повећање укључености родитеља кроз савете родитеља и радионице. Увођење програма професионалне оријентације у вишим разредима.	Смањење броја ученика услед депопулације у појединим подручјима. Утицај медија и друштвених мрежа на понашање и мотивацију ученика. Ризик од превеликог ослањања на онлајн наставу без довољно техничке подршке. Недовољна безбедност у школама (насиље међу ученицима, недовољна заштита ученика и наставника).

Анализа стања

1. Мрежа школа и доступност образовања

На територији града Крушевца постоји развијена мрежа основних школа, како у градском, тако и у сеоском подручју. У руралним срединама ради већи број издвојених одељења, али се суочавају са мањим бројем ученика и ограниченим кадровским и материјалним ресурсима. Сви ученици имају формално обезбеђен приступ основном образовању, али постоје разлике у квалитету услова између градских и сеоских школа.

2. Услови за рад и кадровски ресурси

Већина школа у градском подручју има задовољавајуће услове за наставу, али је у делу установа потребна реконструкција или опремање савременим наставним средствима. У руралним школама уочавају се недостаци у погледу дигиталне опреме, лабораторија и спортске инфраструктуре.

Наставни кадар је у највећем делу квалификован, али је приметан недостатак младих наставника, као и потреба за додатним обукама у области дигиталних вештина, инклузије и индивидуализације наставе.

3. Квалитет наставе и образовни исходи

Успех ученика на завршним испитима у Крушевцу приближан је републичком просеку, али постоје изражене разлике између појединих школа. Ученици градских школа постижу боље резултате у односу на ученике из руралних средина. Присутан је проблем недовољне мотивације за учење код дела ученика, као и потреба за унапређењем наставних метода које подстичу критичко мишљење и креативност.

4. Инклузивно образовање и једнакост

У школама постоји све већи број деце са сметњама у развоју и инвалидитетом, којима је потребна индивидуализована подршка. Образовни систем омогућава инклузивни приступ, али је у пракси неопходна додатна стручна подршка (дефектолози, логопеди, педагози, психолози). Ромска деца и деца из социјално угрожених породица и даље имају више стопе изостанка из школе и ранијег напуштања образовања.

5. Додатне активности и слободно време

У већини школа постоје бројне секције, спортске активности и културни програми, али су могућности ограничене у малим сеоским школама. Учествовање ученика у такмичењима и пројектима је значајно, али није равномерно доступно свим ученицима. Потребно је веће повезивање школа са локалним културним и спортским институцијама, као и омладинским организацијама.

6. Кључни изазови

Забележен је демографски пад и смањење броја ученика у школама, посебно у селима. Разлике у квалитету услова образовања између градских и руралних школа. Недовољно развијена дигитална инфраструктура и наставни материјали у појединим школама. Потреба за јачањем инклузивне подршке и додатним кадровима стручних сарадника. Неравномерне могућности ученика у области ваннаставних и додатних активности.

Општи циљ:

Обезбедити квалитетно, доступно, инклузивно и савремено образовање за сву децу и ученике.

Специфични циљеви:

1. Повећати капацитете предшколске установе на градском и приградском подручју;

2. Унапредити квалитетне подршке деци предшколског узраста и њиховим породицама;

3. Унапређивање услова рада у школама кроз улагање у опрему, инфраструктуру и дигитализацију наставе;

4. Јачање капацитета наставног и стручног кадра кроз континуиране обуке и професионални развој;

5. Побољшати квалитет образовања деце из осетљивих група Обезбеђивање подршке ученицима из осетљивих група (социјално угрожени, деца са сметњама у развоју, Роми и др.);

6. Смањити број инцидената насиља у школи кроз едукацију ученика, наставника и родитеља о превенцији и решавању конфликта;

7. Побољшати физичку безбедност школског простора путем инсталирања видео-надзора и обезбеђења приступа школском објекту;

8. Јачати сарадњу са локалним институцијама (полиција, центрима за социјални рад, здравственим установама) ради боље превенције и интервенције у случајевима кризних ситуација;

9. Повећати знање и свест ученика о здравјој исхрани, физичкој активности и хигијени кроз редовне едукативне активности;

10. Подстицати редовну физичку активност ученика кроз организовање спортских и рекреативних програма у школи;

11. Превентивно деловати у области менталног здравља кроз организовање радионица и подршку стручних сарадника;

12. Унапредити услове боравка у школи кроз опремање простора за одмор, игру и рекреацију у складу са потребама ученика;

13. Подстицати развој животних вештина код ученика (комуникација, самопоуздање, решавање конфликта, емоционална писменост);

14. Пружити континуирану подршку ученицима кроз рад школског психолога, педагога и других стручних сарадника.

3.4. УНАПРЕЂЕЊЕ КУЛТУРЕ, ФИЗИЧКЕ КУЛТУРЕ И ИНФОРМИСАЊА*SWOT* анализа области културе

СНАГЕ	СЛАБОСТ
• Развијеност града • Културно наслеђе и традиција • Развијене способности креативне омладинске класе • Људски ресурси - кадрови • Постојање институција • Добра међусекторска сарадња • Добра програмска оријентација • Богато културно-историјско наслеђе • Културна историја • Присутност просторно-техничких услова за унапређење културе • Стручан и едукован кадар • Богато аматерско стваралаштво • Постојање и неговање традиције • Велики број удружења грађана који се баве културом и сарадња са њима • Ентузијазам појединаца унутар и изван установе • Велики број простора где се реализују културна дешавања – програми • Могућност реализације програма на отвореном • Подршка локалне самоуправе • Подршка локалних, регионалних и националних медија • Организација културних догађаја од домаћег и интернационалног значаја • Велики број квалитетних и афирмисаних стваралаца • Спремност на међуопштинску, регионалну и међународну сарадњу	• Слаба културна информисаност • Слабо стање културног духа • Заступљеност културе у буџету • Расцепканост културних инстит. • Недостатак визије и стратегије • Изумирање трад.културних делат. • Недостатак техничког капацитета • Отежано запошљавање • Недостатак простора за библиотекарску делатност • Недостатак простора за архивску грађу • Низак ниво културне свести грађана • Дотрајалост опреме • Дотрајалост објеката у култури • Недовољна веза просвете и културе • Недовољна мотивисаност запослених • Непостојање савременог, дигитализованог биоскопа • Недовољна укљученост грађана и младих у креирању културних садржаја • Недовољна заинтересованост младих за културу • Лош маркетинг појединих програма • Недовољна сарадања са приватним сектором • Дисконтинуитет неких културних програма • Недовољно финансијских средстава за максималну програмску продукцију установе • Нејасни критеријуми за доделу средстава НВО
МОГУЋНОСТИ	ПРЕТЊЕ
• Атрактивност града • Кандидатура за престоницу културе • Доношење нове стратегије културног развоја • Повећање ефективности и ефикасности сектора културе • Доступност ЕУ фондова за финансирање културне продукције • Добри законски овири • Боља међуопштинска и међуградска сарадња • Боља прекогранична сарадња • Статус кандидата за чланство у ЕУ	• Нерешена политичка ситуација у окружењу и тендеције у међународном окружењу (инфлација, ратови..) • Опште стање духа становништва (менталитет испијача кафе, негативан став јавности, песимизам, претерана поларизованост свих сегмената друштва, деморализација у случају неуспеха, деструктивност..) • Негативна демографска кретања (негативан природни прираштај, смањење броја становника..) • Елементарне непогоде • Климатске промене

	• Лоше материјално стање грађана • Реституција • Недостатак надлежности локалних институција у области заштите културне баштине • Непостојање дугорочне стратегије развоја културе у Србији • Недовољно развијен концепт друштвено-одговорног пословања • Поремећен систем вредности • Политизација културе
--	---

Анализа стања

Културни центар Крушевац је установа културе у граду Крушевцу која реализује разноврсне програме из области уметности, културе, образовања и јавног живота. Дефинисање кључних стратешких изазова, са аспекта Културног центра Крушевац, спроведено је кроз 3 реализоване интерне радионице. Менаџмент и уредништво је као радна група, током рада предлагала и детаљном анализом предложеног, усвајала све оно што је препознато као „проблем“. Даљом анализом и расправом донети су закључци и предлози „као одговори и решења за наведене проблеме.

Први кључни изазов представља проблем застарелог и недовољно технички опремљеног простора за рад.

Биоскоп Крушевац - Зуб времена и надоласеће савремене технологије оставиле су ово култно културно добро града у веку иза нас, недовољно интересатно сада већ захтевној публици која за свој новац жели да приушти угођај бољи но што може имати у свом дому. Техничка опремљеност је само један од недостатка. Неопходно је и реновирање балкона постојеће биоскопске сале, потенцијалног капацитета од 359 (220 партер + 139 балкон) седећих места и саме биоскопске бине, која може учинити овај простор мултифункционалним и омогућити експлоатацију у ширем смислу.

Бела сала - Мултифункционални простор капацитета са око 175 седећих места, експлоатисан у току целе календарске године кроз програме Културног центра, других установа у култури града, НВО, образовних установа, удружења грађана и др. Неопходна техничка модернизација сале.

Летња сцена КПЗ - Овај савршени простор на отвореном током летњих месеци публици даје попутн културни угођај програмима у пријатном и природном градском амбијенту. Дотрајалост кровне конструкције отворене сцене онемогућава сугурност реализације програме услед променљивих временских услова.

Други изазов представља управљање културним наслеђем и очување културног индетитета. Главни проблем изказан у овој области је „Реституција“. Један од репрезентативнијих културних простора у граду Крушевцу, под окриљем Културног центра је и Легат Милића од Мачве – Косово први праг Србије. Овај простор коме је чувени српски сликар и уметник завештао своја непроцењива дела, налази се у приватном власништву након завршеног поступка реституције и као такав користи се под месечним закупом. Његова локација, непосредно преко пута порте и цркве Лазарице даје специфичну културну тежину и смисао који се лако може изгубити. Будућност лежи у откуп простора из приватног власништва или проналажење алтернативе у близини цркве Лазарице.

Трећи изазов подразумева људске ресурсе, њихово усавршавање, мотивацију и креативност. Недовољан број квалитетних стручних семинара из специфичних области културе, менаџмента, прикупљања финансијских средстава, пројектног пословања и сл.

Четврти изазов се односи на ванграничну сарадњу. Град Крушевац је годинама уназад стицао добре међународне и „побратимске“ односе. Два пута годишње, за Видовдан и 14. октобар (Дан ослобођења града Крушевца у Другом светском рату) Крушевац је домаћин делегацијама многобројних европских градова – побратима. Ова традиција и пракса може бити проширена на међукултуралну сарадњу, размену културних садржаја, програма Фестивала. Гостовање и промоција културе града Крушевца.

Пети изазов везан је за публику. Спроведено интерно истраживање маркетинг службе Културног центра Крушевац довело је до сазнања која се поклапају и у пракси. Не постоје високо-културне потребе код грађана Крушевца, заправо, културне потребе грађана Крушевца се свode више на „забаву“ него на уживање „високе културе“. Уочена је и недовољна мотивисаност запослених у образовању да се укључе у програме развоја и неговања културних потреба код деце и омладине.

Шести изазов представљен је као недостатак боље комуникације свих установа у култури града Крушевца са циљем стварања јасног културног концепта и организације културних дешавања са јасно дефинисаним циљевима. Преклапање сличних програма, термина одржавања, циљних група, публике, спорадично доводи до збуњености публике која нема јасну слику и агенду. Овај изазов може бити представљен и кроз слабу промоцију културних активности и неадекватну презентацију.

Народна библиотека Крушевац најстарија је културна институција у граду. Традиција библиотечно-информационе делатности почиње оснивањем Читалишта 8. фебруара давне 1857. године.

Служба за рад са корисницима организована је у неколико целина: Позајмно одељење за одрасле са посебном целином књижевне критике, читаоницом дневне штампе и интернет центром, Одељење стручне књиге са читаоницом (капацитет 30 места) и Дечје одељење.

На Дечјем одељењу се од 1991. године одржавају програми који популаришу књигу, читање и Библиотеку под називом „Мала причаоница“. Ови програми и даље живе само су под утицајем технолошког развоја иновирани у програме под називом „Прочитај ми бајку“. У организационој структури институције су и: интернет читаоница за одрасле, електронски кутак за децу и посебна јединица - *Кутак за младе*.

Посебно треба поменути радионице декупаж, израда букмаркера, као и радионице из хортикултуре које су постале обавезни програм кутка за младе уз радионице енглеског језика за најмлађе.

Током октобра у оквиру *Дечје недеље* и *Месеца књиге*, предшколци и ђаци прваци добијају бесплатне чланске карте Библиотеке. У циљу пропагирања књиге и читања покренут је низ акција: традиционале промоције књига „Вечери међу књигама“ (1967), „Читалачка значка – тражимо најбоље читалачко одељење“ (1992) „Библиотека на тргу“ (2003), одлазак у Геронтолошки центар (2011), „Овде је некада била...“ (2014), Рода фест (2014), „Читалиште, купалиште“ (2015) и низ других.

Крушевачко позориште је професионално позориште које је званично основано 1946, под називом Народно позориште Крушевац.

Трећу етапу развоја Крушевачког позоришта, од 1986. па све до данас, обележава артистичка воља за променом и узлетом. Подједнако се негује српска и инострана драма, као и *дечија сцена*. Крушевачко позориште је међу најактивнијим театрима у Србији, под чијим се покровитељством и у чијој продукцији одржи преко 250 програма годишње.

Фестивал представа за децу "Крушка" – поред представа Крушевачког позоришта, најмлађи суграђани и њихови родитељи у току зимског школског распуста могу да погледају око петнаест најбољих остварења дечијих позоришта из Србије и региона, у два термина дневно, шест до осам дана у континуитету. Године 2017. поред Фестивала „Крушка“, Позориште је организовало још један Фестивал представа за децу „Мали Јоаким“.

Народни музеј Крушевац

Од свога оснивања, 19. децембра 1951, Народни музеј Крушевац остварује своју основну делатност кроз сакупљање, чување, заштиту и излагање покретних културних добара и остатака материјалне културе завичаја. Током деценија, стасао је у значајну установу културе, изграђујући угледну позицију у музејској мрежи Србије. Музејски фондус садржи око двадесет и три хиљаде музеалија природњачког, археолошког, етнологског, историјског, културно-историјског и ликовног карактера, чији је историјски корак дуг преко шест миленијума – од праисторије, преко антике и средњег века, кроз раздобље турске превласти и обнове српске државности, све до средине XX столећа. Поред изложбене, музеј дужну пажњу посвећује истраживачкој, издавачкој, културно-просветној и педагошкој делатности, као и афирмацији аутентичних вредности завичаја. У том погледу, музеј презентује богату културну баштину путем изложби, каталога, стручних публикација и медија.

SWOT анализа области информисања

Снаге	Слабости
• Једнаки услови образовања за сву децу • Стручан и високомотивисан кадар • Спремност и отвореност ка иновацијама • Сензибилитет за потребе осетљивих група	• Прекомерна администрација • Недовољно ефикасна комуникација међу установама • Недовољно финансијских средстава за реализацију
Могућности	Опасности
• Обавезно систематско умреживање школа са медијима, културним и спортским установама. • Недељне емисије посвећене проблемима младих (учешће младих би било обавезно) • Анкетирање младих (проблеми, култура, спорт, школа, слободне активности....)	• Незаинтересованост циљних група за садржаје који им се нуде • Непрепознавање насилних и опасних ситуација и нереаговање на њих • Непрепознавање важности развијања здравих стилова живота

Анализа стања

ИНФОРМИСАНОСТ

Савремени медијски простор у значајној мери обликује навике, вредности и понашање деце и младих. У граду Крушевцу постоји развијена медијска мрежа која обухвата **локалне електронске, штампане и онлајн медије**, као и бројне канале комуникације јавних институција, школа и организација цивилног друштва. Међутим, ниво информисаности деце и младих о питањима која се тичу њихових права, могућности за учешће у јавном животу, културним и образовним програмима и даље није на задовољавајућем нивоу.

На подручју града делују **локални медији** као што су Радио Крушевац, Телевизија Крушевац, Портал „KruševacGrad“, „Kruševac Press“, као и гласило Града Крушевца. Они редовно извештавају о активностима локалне самоуправе, школама, културним манифестацијама и дејим догађајима. **Културни центар Крушевац** такође има активну улогу у информисању младих путем друштвених мрежа и веб-сајта, где промовише културне садржаје, радионице и едукативне програме намењене деци.

Велики број школа у Крушевцу користи **сопствене дигиталне канале** (сајтове, Viber и WhatsApp групе, школске новине и друштвене мреже) како би комуницирали са ученицима и родитељима. Међутим, овај облик информисања често је усмерен искључиво на школске активности, без ширег контекста развоја грађанске и медијске писмености.

Истраживања и локална искуства указују на то да деца и млади у Крушевцу најчешће информације добијају путем **друштвених мрежа (Instagram, TikTok, YouTube)**, што их често излаже непровереним садржајима, дезинформацијама и негативним утицајима. Недовољно развијена **медијска писменост** представља један од највећих изазова — нарочито у препознавању манипулативних садржаја, говора мржње и дигиталног насиља.

Позитивни примери су активности појединих школа и организација које организују радионице на тему дигиталне безбедности, медијске културе и критичког мишљења (нпр. радионице Центра за социјални рад, Канцеларије за младе и Културног центра Крушевац). Локална самоуправа подржава информисање деце и младих путем званичног веб-сајта Града и друштвених мрежа, где се објављују јавни позиви, конкурси и обавештења у области образовања, културе и спорта.

Ипак, уочавају се и **недостаци у системском приступу информисању деце** — нема јединственог информативног портала за младе, недовољно су заступљени дечији и омладински садржаји у локалним медијима, а комуникација институција често није прилагођена узрасту и интересовањима деце.

Кључни изазови и потребе

- Недовољна заступљеност тема које се тичу деце и младих у локалним медијима;
- Слаба медијска писменост и критичко размишљање код деце;
- Недостатак платформи и програма за активно учешће деце у креирању медијских садржаја;
- Потреба за увођењем системских програма едукације о безбедном коришћењу интернета;
- Недовољна сарадња медија, школа и институција социјалне заштите у промоцији дечијих права и позитивних вредности.

SWOT анализа области физичке културе

Снаге	Слабости
• Развијена спортска инфраструктура – Спортски центар, школе, терени, клубови • Подршка локалне самоуправе кроз финансирање Спортског савеза и школских такмичења • Велики број спортских клубова и секција за различите узрасте и интересовања • Традиција школских такмичења и градских манифестација (Спортске игре младих, полумаратон) • Сарадња школа, Спортског савеза и културних установа у промоцији здравог живота	• Неједнака доступност спортских садржаја у урбаним и руралним срединама • Недовољна физичка активност деце, нарочито у урбаним деловима • Недовољна укљученост девојчица и деце са инвалидитетом • Недостатак систематског праћења физичке активности и здравственог статуса ученика • Недовољна едукација родитеља о значају физичке активности
Могућности	Опасности
• Развој нових спортско-рекреативних програма за предшколце и основце • Јачање сарадње са школама, здравством и НВО у области здравих стилова живота • Увођење инклузивних спортских програма за децу са сметњама у развоју • Коришћење европских и националних фондова за развој деце и спорта • Развој програма породичне рекреације и бесплатних термина за школску децу	• Наставак тренда смањене физичке активности и гојазности код деце • Недовољна улагања у обнову спортских терена и опреме • Могуће смањење буџетских издвајања за спорт • Прекомерна оријентација ка такмичарском спорту на уштрб масовности • Утицај савремених технологија и седентарног начина живота

Анализа стања

Физичка култура и спорт представљају један од најзначајнијих сегмената у развоју деце и младих, како са аспекта здравља, тако и социјалне инклузије, образовања и формирања позитивних вредности. У граду Крушевцу постоји развијена инфраструктура која омогућава бављење спортом и рекреацијом:

- **Спортски центар Крушевац**, школске спортске сале и терени, отворени спортски комплекси и више спортских клубова пружају могућност за организоване и индивидуалне активности.
- Локална самоуправа редовно подржава спортске активности деце и младих кроз финансирање **Спортског савеза града** и локалних клубова.
- У Крушевцу постоји дугогодишња традиција школских и градских спортских манифестација, као што су **Спортске игре младих, такмичења у школским спортовима**, што омогућава масовно укључивање деце у спорт.
- Разноврсност спортских секција и клубова покрива многе спортске дисциплине, омогућавајући деци и младима да се опробају у различитим облицима физичке активности.
- Сарадња школа, Спортског савеза и културних установа у промоцији здравих стилова живота подстиче свест о значају спорта за психофизички развој.

Изазови и слабости:

- Иако инфраструктура постоји, неједнака је доступност спортских садржаја у урбаним и сеоским деловима.

- Постоји пад физичке активности код деце и младих, нарочито у урбаним срединама и међу адолесцентима.

- Недовољно су заступљене девојчице и деца са инвалидитетом у организованим спортским програмима.

- Недостатак систематског праћења физичке активности и здравственог стања деце.

- Ограничена едукација родитеља о значају спорта и физичке активности.

Потенцијали и могућности:

- Развој нових спортско-рекреативних програма за предшколце и основце, као и програма породичне рекреације.

- Увођење инклузивних спортских програма за децу са сметњама у развоју.

- Јачање сарадње са школама, здравственим установама и невладиним организацијама у промоцији здравог живота.

- Коришћење европских и националних фондова за развој дечијег спорта и рекреације.

Град Крушевац има добре предуслове за развој физичке културе код деце и младих – постоји инфраструктура, институционална подршка и традиција бављења спортом. Међутим, неопходно је систематски подстицати сву децу, без обзира на узраст, пол или социјални статус, на редовну физичку активност, као и развијати инклузивне и превентивне програме усмерене на здравље и правилан развој.

ОПШТИ ЦИЉ

Развијена, приступачна и инклузивна област културе, физичке културе и информисања која подстиче креативност, здраве стилове живота и медијску писменост деце и младих.

Специфични циљ:

1. Повећати разноликост културних садржаја
2. Повећање доступности културних садржаја деце из приградских и сеоских насеља
3. Умрежавање и ојачавање сарадње са другим установама у култури, основним и средњим школама, предшколским установама, невладиним организацијама и другим институцијама које се баве децом
4. Унапредити и створити боље услове за организовање културних садржаја
5. Реализовање нових позоришних представа за децу
6. Узајамна сарадња са позориштима за децу на националном, регионалном и међународном нивоу
7. Формирање независне позоришне сцене за децу
8. Организација радионица намењених деци
9. Повећање забавних и едукативних садржаја деци
10. Повећана видљивост садржаја за децу кроз различите медијске и друштвене мреже како градска тако и сеоска подручја
11. Доступност коришћења спортских објеката свој деци
12. Унапређење програма вежби намењених деци
13. Повећан обухват деце која се баве спортом

3.5. УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА И ПРАВА ДЕЦЕ СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ

SWOT анализа области положаја и унапређења права деце са сметњама у развоју

Снаге	Слабости
• Широка лепеза услуга за све области • Постојање комби превоза за ученике ШОСО "Веселин Николић", кориснике ЦЗОСИ и ученике који се школују ван територије Општине Крушевац • Постоје добра инфраструктурна решења за тешко покретне и непокретне (школе, установе, институције и главне саобраћајнице) а у смислу постојања косих прилаза и лифтова • Широка лепеза стручног кадра за потребе рада са децом са сметњама у развоју • Стазе за слепе и слабовиде	• Непостојање обједињене листе услуга и сервиса • Недовољни капацитети у односу на потребе • Недостатак отклањања свих физичких баријера за потребе особа са моторичким и сензорним сметњама • Недостатак осмишљених и нових начина унапређења положаја деце са сметњама у развоју и њихових породица • Недостатак натписа на Брајевом писму и звучних сигнала за децу/ученике са сензорним сметњама
Могућности	Опасности
• Постојање парцијалних података о броју деце са сметњама у развоју • Постојање услуге пратиоца за личну помоћ детету/ученику • Школа као ресурсни центар • Помак у видљивости деце са сметњама у развоју • Свака од релевантних институција пружа одређене услуге овој популацији	• Нема успостављеног информационог умрежавања и јединствене базе података као и носиоца ове активности • Губитак мотивације због висине издвојених средстава за ту услугу • Начин финансирања • Наставак превазилажења предрасуда сталним сензибилисањем јавности • Непостојање обједињених услуга и информисаности шире јавности

Анализа стања

Деца са сметњама у развоју захтевају посебну пажњу како би могла равноправно са другом децом да остварују своја права и живе нормално. Како би се помогло на прави начин, потребно је да ресурси буду добро планирани, усмерени и контролисани.

У нашем граду локална самоуправа обезбеђује бесплатан превоз и исхрану за ученике са сметњама у развоју. Податке о тачном броју деце са сметњама воде школе, здравствене установе, Центар за социјални рад и удружења, али они нису повезани. Због тога недостају поуздане информације о тачном броју деце са сметњама у развоју. Када би постојала јединствена база, било би лакше да се њихове потребе уоче и да се организује адекватна подршка.

Табела Подаци ШОСО “Веселин Николић” (подаци су приказани за ученике основне школе) о врстама сметњи у развоју/инвалидитету

Година		2020/2021.		2021/2022.		2022/2023.		2023/2024.		2024/2025.		Укупно по полу		Укупно
		М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	
Сметње у развоју или инвалидитет*	Хиперактивност и поремећај пажње	6	6	8	9	9	8	9	8	10	9	42	40	82
	Телесне сметње, оштећења, физички инвалидитет, хронична обољења	7	5	11	8	10	9	10	9	11	10	49	41	90
	Интелектуалне сметње	18	19	19	11	19	11	19	11	21	14	96	66	162
	Оштећење вида	1	2	1	1	1	1	2	2	2	2	7	8	15
	Оштећење слуха			1						1	1	2	1	3
	Сметње из спектра аутизма	9	7	8	8	9	8	8	8	9	6	43	37	80
	Вишеструке сметње	8	8	9	9	8	7	7	8	10	6	42	38	80
	Укупно - по полу	49	47	57	46	56	44	55	46	64	48	281	231	512
	Укупно	96		103		100		101		112		512		

У будућем периоду је потребно реализовати низ активности са циљем да се олакша свакодневни живот деце са сметњама у развоју. Нашој школи ШОСО „Веселин Николић“, коју похађа 174 ученика (припремни предшколски програм, основна и средња школа) је потребан комби превоз за тешко покретну и непокретну децу. Потребе за овим видом превоза сваке године расту и постају све сложеније па је пожељно обезбедити сарадњу са Градском управом како би заједничким радом дошли до најбољег решења. Поред тога изграђене су и рампе за тешко покретне и непокретне ученике.

У установама је, поред постојећих потреба неопходна и услуга личног пратиоца која захтева обезбеђивање финансијских средстава за њихово ангажовање. Задатак пратиоца је да обезбеди адекватну помоћ детету ради лакшег функционисања и остваривања комуникације са другима током образовно-васпитног процеса у предшколској установи или школи. Ова врста подршке је посебно значајна током целодневне наставе и продуженог боравка, као и приликом реализовања ваннаставних активности (настава у природи, излети, одмори и друге активности). Услуга личног пратиоца је обезбеђена преко Центра за социјални рад. Они пружају значајну подршку ученицима током остваривања образовно - васпитног рада.

Пратећи развој ученика све више се указује потреба за пружање адекватне подршке ученицима са сметњама у развоју. Дефектолози свакодневно кроз органозован рад реализују наставну прилагођену потребама сваког ученика. То је од кључног значаја јер пружа стручну подршку у учењу, развоју и социјализацији, а њихов континуирани рад омогућава деци да остваре своје потенцијале. Недостатак дефектолога значајно утиче на квалитет образовно-васпитног рада, па је њихово присуство неопходно ради побољшања услова и равноправног учешћа деце у школском животу.

Да би се положај деце са сметњама у развоју и њихових родитеља побољшао, неопходно је формирати јединствену базу података која би садржала преглед свих услуга, сервиса и установа које пружају подршку. Родитељима је потребна боља информисаност о доступним услугама, али и осмишљавање нових начина помоћи, како би се деци и њиховим породицама обезбедила свеобухватнија подршка.

Општи циљ:

Обезбеђивање једнаких могућности, приступачности, подршке и услова за пуно учешће деце са сметњама у развоју у свим областима друштвеног живота, уз поштовање њихових права и потреба, као и подршку њиховим породицама.

Специфични циљ:

1. Повећати информисаност и сензибилност локалне заједнице о правима, потребама и потенцијалима деце са сметњама у развоју и њихових породица.
2. Успоставити систематску евиденцију и ажурирање базе података о деци са сметњама у развоју на територији града Крушевца
3. Проширивање спектра услуга које град нуди деци са сметњама у развоју и њиховим породицама

3.6. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА ЛПА ЗА ДЕЦУ У ГРАДУ КРУШЕВЦУ

Основна сврха овог стратешког документа је да његова имплементација доведе до промене, односно до унапређења живота деце у локалној заједници. Посебан задатак је да се утврди да ли је током имплементације промена стварно и настала. Сврха мониторинга и евалуације се пре свега односи на њихову директну везу са управљањем процесом имплементације стратегије, која треба да буде заснована на резултатима.

Општи циљ:

Осигурати ефикасну, транспарентну и континуирану имплементацију Локалног плана акције за децу града Крушевца, уз систематски мониторинг, евалуацију и активно учешће свих релевантних актера у заједници.

Специфични циљеви:

1. Обезбедити институционални и организациони оквир за спровођење ЛПА.
2. Успоставити систем мониторинга и евалуације заснован на резултатима и индикаторима.
3. Обезбедити активно учешће деце, грађана и цивилног сектора.
4. Унапредити комуникацију и размену информација између свих актера.

1.ОБЛАСТ : СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА ПО МЕРИ ДЕЦЕ						
ОПШТИ ЦИЉ 1.1.:ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ ЈЕДНАКИХ МОГУЋНОСТИ И ПРИСТУПА КВАЛИТЕТНИМ УСЛУГАМА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ ЗА СВУ ДЕЦУ ГРАДА КРУШЕВЦА						
СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 1.1.1 Материјална подршка школовању деце из сиромашних породица						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 1.1.1 1: Бесплатна ужина за децу из сиромашних породица						
2026-2028	Смањен број деце која напуштају школу због сиромаштва	Број деце која користе бесплатну ужину Број деце која су напустила школу а корисници су бесплатне ужине	Извод из евиденције Градске управе и Школске управе	Град Крушевац	Школе	Буџет града, Министарства
Активност 1.1.1.2: Бесплатан превоз за децу из сиромашних породица						
2026-2028	Смањен број деце која напуштају школу због сиромаштва	Број деце која користе бесплатан превоз; Број деце која су напустила школу а корисници су бесплатног превоза	Извод из евиденције Градске управе и Школске управе	Град Крушевац	Школе	Буџет града, Министарство
Активност 1.1.1.3: Кампања – промоција донаторства за материјалну помоћ тешко оболелој деци из сиромашних породица, кроз културне и спортске активности						
2026-2028	1.Једном броју тешко оболеле деце омогућено лечење 2.Промовисање солидарности заједнице	Број и врста манифестација у оквиру кампање, број деце којима је пружена помоћ, утисци учесника културних и спортских активности	Извештаји, изјаве, записници, аудио и видео записи.	Град Крушевац	Здравствене установе Културни центар Спортски центар Центар за социјални рад Медији, Школе и предшколске установе, Удружења грађана Дом за децу „Јефимија	Донатори

Активност 1.1.1.4. : Отварање донаторског рачуна за материјалну помоћ тешко оболелој деци из сиромашних породица						
2026	Годишњи прилив прикупљених средстава од донација	Отворен донаторски рачун и даље праћење прилива и расподеле средстава	Редовно информисање јавности о стању на рачуну и утрошеним средствима	Градска управа	Медији Школска управа Центар за социјални рад Здравствене установе	Донатори
Активност 1.1.1.5 : Хуманитарне акције организоване и подржане од стране града у партнерству са приватним и НВО сектором						
2026	Заједница развија солидарност и искуство подршке у случајевима сиромаштва школске деце	Број и врста организованих хуманитарних акција	Извештаји, изјаве, аудио и видео записи.	Градска управа	Медији, Школе и предшколске установе, удружења грађана, Дом за децу „Јефимија“	Донатори
СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 1.1.2. Подршка биолошкој породици у циљу превенције измештања деце из породице са посебним акцентом на децу до 3 године и биолошким породицама које преузимају своју децу из система социјалне заштите						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 1.1.2.1.: Допуна Одлуке о правима и услугама у социјалној заштити града Крушевца у делу висине ЈНП- за биолошке породице у ризику од измештања деце и биолошким породицама које преузимају своју децу из система социјалне заштите – у трајању од 3 до 6 месеци по процени стручног радника						
2026	Обезбеђивање веће материјалне подршке биолошким породицама и помоћи у натури у виду намирница, лекова, хигијенских и осталих основних средстава за живот	Допуњена Одлука о правима и услугама о социјалној заштити града Крушевца	Допуњена Одлука	Град Крушевац	Центар за социјални рад	Средства нису потребна

Активност 1.1.2.2: Реализација програма психосоцијалне подршке за биолошке родитеље из породица са ризиком од измештања деце и биолошким родитељима који преузимају своју децу из система социјалне заштите						
2026	Успостављен систем пружања услуга психосоцијалне подршке биолошким породицама	Број програма психосоцијалне подршке реализованих са родитељима и број родитеља у програмима	План рада са тематским радионицама, извештај о реализованим активностима Листа учесника Евиденција присуства, фотографије	Центар за социјални рад	ПЕЦ – Саветовалиште за брак и породицу	Буџет града , Министарства
2026	Успостављање нових услуга социјалне заштите	Број родитеља са ризиком од измештања деце из породице и родитељима којима је потребна психосоцијална подршка	Извештаји, Службене евиденције	Град Крушевац	Центар за социјални рад, ПЕЦ -Саветовалиште, Дом за децу и омладину „Јефимија“	Буџет града, Министарства
Активност 1.1.2.3.: Реализовање програма за децу без родитељског старања у циљу развијања (овладавања) вештинама комуникације, решавања проблема, упознавања себе и препознавање сопствених потреба						
2026 - 2028	Успостављен систем пружања услуга психосоцијалне подршке, ојачани лични капацитети деце, створени услови за смањење социјалне искључености деце	Број реализованих програма за децу без родитељског старања и број деце учесника у програмима	План рада са тематским радионицама, извештај о реализованим активностима Листа учесника Евиденција присуства, Фотографије	Удружења грађана НВО	Центар за социјални рад, ПЕЦ – Саветовалиште за брак и породицу, Школе	Буџет града , Министарства
Активност 1.1.2.4.: Трибине и округли столови са циљем промоције породице и породичних вредности, за јавност, родитеље, децу и наставнике						
2026-2028	Повећан ниво свести о значају породице и породичних вредности код јавности, стручне јавности, родитеља и деце	Број реализованих трибина, округлих столова	Извештаји са активности Листа учесника Фотографије	Школе	Центар за социјални рад ПЕЦ – Саветовалиште за брак и породицу	Буџет града, Министарства

Активност 1.1.2.5.: Спровођење кампање за подизање свести јавности о значају породице за дете						
2026-2028	Повећан ниво свести јавности о значају породице за дете	Реализована кампања (број ТВ емисија, број плаката..)	press clipping, примерак лифлета, плаката, извештај кампање	Медији	Град Крушевац, Центар за социјални рад, ПЕЦ – Саветовалиште за брак и породицу, школе, јавне установе	Донаторска средства
СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 1.1.3.: Ублажавање последица на психофизички развој и социјално укључивање деце услед напуштености и небриге од стране родитеља						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 1.1.3.1: Реализација ургентног смештаја за децу и младе						
2026-2028	Унапређена услуга ургентног смештаја	Број деце и младих на ургентном смештају	Извештаји, Службене евиденције	Град Крушевац	Дом за децу „Јефимија“, Центар за социјални рад	Буџет града
2026-2028	Оснивање прихватилишта за децу и младе у стању социјалне потребе	Број деце у стању социјалне потребе и потребе за ургентним смештајем у оквиру институционалне заштите	Извештаји, Службене евиденције	Град Крушевац	Центар за социјални рад, Дом за децу „Јефимија“	
Активност 1.1.3.2.: Израда и реализација програма превенције и подршке деци и породици у ризику						
2026-2028	Ојачани лични капацитети деце и капацитети породица у ризику	Број реализованих програма превенције и подршке деци и породици у ризику и број деце и родитеља учесника у програмима	Извештаји	Центар за социјални рад, ПЕЦ – Саветовалиште за брак и породицу	Град Крушевац, Удружења грађана, Школе, Предшколске установе, Дом за децу „Јефимија“, Медији	Донаторска средства

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 1.1.4.: Подизање нивоа свести о насиљу над децом као друштвеном проблему кроз сензибилизацију локалне заједнице за проблеме заштите деце од свих облика насиља.						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 1.1.4.1: Информисање јавности о узроцима и последицама злостављања, занемаривања и насиља над децом путем кампање						
2026-2028	Подигнута свест јавности о значају препознавања и заштите деце од свих облика насиља.	Реализоване кампање	Извештаји	Изабрана медијска кућа	Локалне медијске куће, online портали	Буџет града, Министарства
Активност 1.1.4.2.: Организовање јавних трибина и предавања на нивоу града и у свим школама						
2026-2028	Подигнута свест школских колектива и родитеља о значају препознавања и заштите деце од свих облика насиља.	Број трибина и предавања	Извештаји	Школе	Центар за социјални рад, ПЕЦ, Град Крушевац	Буџет града, Министарства
Активност 1.1.4.3: Успостављање ближе сарадње са локалним медијима и стварање могућности за већи утицај на јавност						
2026-2028	Створени услови за континуирано информисање јавности о проблему насиља над децом и могућностима пружања заштите	Број прилога у медијима (радио, ТВ, штампа)	Записници са састанака са медијима, Press Clipping	Град Крушевац	Локални медији, Центар за социјални рад, ПЕЦ, НВО	Буџет града, Министарства
Активност 1.1.4.4.: Израда промотивног материјала-плаката, лифлета						
2026-2028	Континуирано информисање јавности о проблему насиља над децом и могућностима пружања заштите	Број плаката, лифлета и установе и организације којима су подељене.	Примерци плаката, лифлета, установе и организације у којима су дистрибуирани	Град Крушевац, Центар за социјални рад, ПЕЦ, Школска управа	Удружења грађана, Школе, НВО, Предшколске установе, Дом за децу „Јефимија“, Здравствене установе, ПУ Крушевац	Буџет града, Министарства

1.1.5. СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ : Развој услуга које су засноване на потребама деце жртава насиља и деце						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 1.1.5.1.: Развијање саветовалишта за психосоцијалну подршку жртвама насиља, њихов опоравак и интеграцију и развијање терапијског програма за децу жртве насиља и децу починиоца насиља						
2026-2028	Основано саветовалиште за подршку деци жртвама свих облика насиља	Број деце која су користила услуге саветовалишта, број деце учесника терапијског програма, врста терапијског програма	Израђен приручник за примену терапијског програма	Дечији диспанзер (психијатар, психолог, педијатар)	Стручне службе школа и предшколске установе, Полиција и Центар за социјални рад	Буџет града, Министарства
Активност 1.1.5.2.: Развијати услугу медијације за децу, између починиоца и жртве						
2026-2028	Ненасилно решавање спора у случајевима вршњачког насиља	Број потписаних споразума о приступању медијацији, број постигнутих споразума	Извештаји лиценцираних медијатора	Центар за социјални рад, Центар за медијацију	Суд, Школе	Буџет града, Министарства
Активност 1.1.5.3: Развити програм за самозаштиту (психолошку и физичку) деце од злостављања и насиља, са акцентом на девојчице						
2026-2028	Стицање вештина и техника одупирања насиљу и насилницима	Број програма за самозаштиту и број деце учесника програма за самозаштиту (посебно број девојчица)	Опис програма, извештај са програма, фотографије	Удружења грађана	Школе, Полиција, Медији	Донаторска средства
Активност 1.1.5.4: Реализација програма за ненасилну комуникацију и примену већ акредитованих програма за превенцију насиља у школи						
2026-2028	Реализован програм ненасилне комуникације	Број деце учесника програма, носиоц програма, трајање програма	Извештај о реализованом програму, аудио и видео записи	Школска управа	Основне и средње школе Медији	Буџет града , Министарства, остали извори
Активност 1.1.5.5.: Јачање родитељских потенцијала кроз едукацију и афирмацију породичних вредности са акцентом за родитеље деце до 5 година						
2026-2028	Унапређене васпитне компетенције родитеља	Број радионица и број родитеља учесника у програмима подизања родитељских компетенција	Извештај о реализованом програму, аудио и видео записи	Центар за социјални рад, ПЕЦ – Саветовалиште за брак и породицу	Основне и средње школе Медији	Буџет града, Министарства, остали извори

Активност 1.1.5.6.: Едукација и обука стручњака за препознавање, евидентирање и интервенисање у случајевима насиља						
2026-2028	Унапређене стручне компетенције стручњака из кључних сектора	Број обучених стручњака за препознавање, евидентирање и интервенисање у случајевима насиља	Број и врста обука, сектор	Град Крушевац	Полиција, Тужилаштво, Судије, Центар за социјални рад, Школе, Предшколска установа, Медији	Град Крушевац
Активност 1.1.5.7.: Психосоцијална подршка и помоћ родитељима детета жртве насиља (вршњачког) и родитељима детета починиоца насиља						
2026-2028	Превладавање стресних ситуација код родитеља деце актера вршњачког насиља	Број родитеља којима је пружена психосоцијална подршка - родитељима жртве и родитељима починиоца	Програм психосоцијалне подршке, број учесника програма	Центар за социјални рад, ПЕЦ – Саветовалиште за брак и породицу	Здравствене установе, Медији	Буџет града, Министарства
СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 1.1.6. Развој услуга које су засноване на потребама деце жртава насиља и деце						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 1.1.6.1: Развијање услуге дневног борава за децу и младе са проблемима у понашању						
2026-2028	Унапређена услуга Дневног борава за децу и младе са проблемима у понашању	Број посета Дневном боравку за децу и младе са проблемима у понашању	Извештаји	Центар за социјални рад, ПЕЦ – Дневни боравак за децу и младе са проблемима у понашању	Школе, Медији	Буџет град, Министарства, остали извори

Активност 1.1.6.2: Организовање трибина и округлих столова са циљем промоције просоцијалног понашања и вештина						
2026-2028	Едукација стручњака и родитеља о просоцијалном понашању деце	Број трибина и округлих столова на тему просоцијалног понашања	Извештаји, аудио и видео записи	Центар за социјални рад, ПЕЦ – Дневни боравак за децу и младе са проблемима у понашању, Основне и средње школе	Медији	Буџет града, Министарства, остали извори
Активност 1.1.6.3: Реализација акредитованих програма ненасилне комуникације и мирног решавања конфликта						
2026-2028	Овладавање вештинама ненасилне комуникације и мирног решавања сукоба за ученике	Број учесника родитеља и деце у програмима ненасилне комуникације и мирног решавања сукоба	Извештаји, утисци учесника	Основне и средње школе	Центар за социјални рад, ПЕЦ – Дневни боравак за децу и младе са проблемима у понашању	Буџет града, Министарства, остали извори
Активност 1.1.6.4: Реализација програма ради унапређења и очувања међусобне комуникације између родитеља и деце и очување породичног система						
2026-2028	Унапређена комуникација између родитеља и деце	Број учесника у програму унапређења и очувања међусобне комуникације између родитеља и деце	Извештаји, листе учесника утисци учесника	Центар за социјални рад ПЕЦ – Саветовалиште за брак и породицу и Дневни боравак за децу и младе са проблемима у понашању	Основне и средње школе	Буџет града, Министарства, остали извори

2.ОБЛАСТ: ЗДРАВСТВО						
ОПШТИ ЦИЉ 2.1: БОЉЕ ЗДРАВЉЕ ЗА СВУ ДЕЦУ						
СПЕЦИФИЧАН ЦИЉ 2.1.1 СМАЊЕЊЕ МОРТАЛИТЕТА ТРУДНИЦА, ПОРОДИЉА И НОВОРОЂЕНЧАДИ						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 2.1.1.1: Повећање броја трудница које иду на психофизичку припрему						
2026- 2028	Повећање до 20% броја трудница које иду на психофизичку припрему	Број трудница	Евиденција Службе за здравствену заштиту жена	Служба за здравствену заштиту жена	Дом здравља Крушевац Служба за заштиту деце и омладине Патронажна служба Медији	Нису потребна
Активност 2.1.1.2.: Промоција здравих стилова живота трудница и породиља кроз предавања и трибине						
2026- 2028	Усвајање здравих стилова живота трудница и породиља	Трибине и предавања 2х годишње, Број трудница корисница алкохола, дувана и ПАС	Евиденција Службе за здравствену заштиту жена	Служба за здравствену заштиту жена, Патронажна служба	Дом здравља Крушевац, ОБ Крушевац, Служба за здравствену заштиту деце, Медији	Нису потребна
Активност 2.1.1.3: Промоција дојења и праћење броја деце на природној исхрани						
2026- 2028	Повећање од најмање 20% броја деце која доје до 6 месеци	Промотивне активности најмање 2х годишње, Број деце на природној исхрани	Евиденција Службе за здравствену заштиту деце	Служба за здравствену заштиту деце и омладине, Патронажна служба	Служба за здравствену заштиту деце и омладине, Дом здравља Крушевац, ОБ Крушевац, Медији	Нису потребна

Активност 2.1.1.4.: Едукација здравствених радника и набавка савремене опреме за рад						
2026-2028	Већи број здравствених радника обухваћен едукацијама из ове области Побољшани услови рада и дијагностике	Број здравствених радника, Број едукација-више од 2, Број набављених апарата-опреме	Евиденције служби ДЗ Крушевац и ОБ Крушевац	Дом здравља, Крушевац ОБ Крушевац, Град Крушевац, Министарство здравља	ДЗ Крушевац, ОБ Крушевац	У складу са проценом надлежних установа Донације

СПЕЦИФИЧАН ЦИЉ 2.1.2. РАНА ДИЈАГНОСТИКА РАЗВОЈНИХ ПОРЕМЕЋАЈА И СТИМУЛАЦИЈА РАЗВОЈА						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 2.1.2.1: Јачање капацитета Развојног саветовалишта						
2026-2028	Сви педијатри у Служби за децу едуковани из области раног развоја	Број едукованих лекара Број едукација	Евиденција Службе за здравствену заштиту деце и омладине	Служба за здравствену заштиту деце и омладине	Дом здравља Крушевац Служба за заштиту деце и омладине Патронажна служба	Нису потребна
Активност 2.1.2.2.: Увођење Упитника за раст и развој –УРД као скринига за откривање кашњења у развоју						
2026-2028	Рано откривање кашњења у развоју	Број родитеља који је попунио УРД Број деце са сметњама у развоју	Евиденција Службе за здравствену заштиту деце	Служба за здравствену заштиту Патронажна служба	Дом здравља Крушевац, ОБ Крушевац, Служба за здравствену заштиту деце, Медији	Нису потребна
Активност 2.1.2.3 Уношење и ажурирање података у Регистру деце са сметњама у развоју						
2026-2028	Боља евиденција и праћење деце са сметњама у развоју	Регистар деце са сметњама у развоју Број деце са сметњама у развоју	Евиденција Службе за здравствену заштиту деце Евиденција ЗЗЈЗ Батут	Служба за здравствену заштиту деце и омладине	Служба за здравствену заштиту деце и омладине Дом здравља Крушевац	Нису потребна

Активност 2.1.2.4. Повећати број сарадника и лекара едукованих за рад у Сензорној соби и у Тиму за ПОРИ						
2026-2028	Већи број здравствених радника и сарадника обухваћен едукацијама из ове области и број деце и родитеља корисника	Број здравствених радника и сарадника са едукацијом Број корисника –деце и родитеља	Евиденције службе за здравствену заштиту деце и омладине	Служба за здравствену заштиту деце	ДЗ Крушевац Центар за социјални рад ПУ Ната Вељковић	У складу са одређеним средствима за едукацију Донације

СПЕЦИФИЧАН ЦИЉ 2.1.3. ПОВЕЋАЊЕ ПРОЦЕНТА ИМУНИЗАЦИЈЕ						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 2.1.3.1: Ревидирање картотеке имунизације по изабраном лекару и позивање на имунизацију						
2026-2028	Боља евиденција неимунизоване деце и увид у ангажовање појединца	Број неимунизоване деце по изабраном лекару Број послатих позива	Евиденција Службе за здравствену заштиту деце и омладине Евиденција Службе имунизације	Служба за здравствену заштиту деце и омладине	Дом здравља Крушевац Служба за заштиту деце и омладине, Патронажна служба	Нису потребна
Активност 2.1.3.2: Трибине, предавања и индивидуални здравствено просветни рад о значају имунизације						
2026-2028	Повећање броја имунизоване деце у другој години за 20%	Број трибина и предавања Најмање 5 годишње по лекару	Евиденција Службе за здравствену заштиту деце	Служба за здравствену заштиту, Патронажна служба	Дом здравља Крушевац, Служба за здравствену заштиту деце, ЗЗЈЗ, Медији	Нису потребна

Активност 2.1.3.3: Организовање акција Дан отворених врата						
2026-2028	Повећан долазак родитеља радно ангажованих да викендом имунизују дете	Број акција најмање 2х годишње Број вакцинисане деце	Евиденција Службе за здравствену заштиту деце Евиденција ЗЗЈЗ и Службе имунизације	Служба за здравствену заштиту деце и омладине	Служба за здравствену заштиту деце и омладине Патронажна служба ЗЗЈЗ	Нису потребна
Активност 2.1.3.4: Посете вртићима на градском и сеоском подручју у циљу промоције значаја имунизације и ризика од невакцинисања						
2026-2028	Повећање свести родитеља и запослених о значају имунизације са акцентом на имунизацију ММР вакцином	Број посета-најмање по 1 по лекару Број родитеља и запослених који су присуствовали предавању	Евиденције службе за здравствену заштиту деце и омладине	Служба за здравствену заштиту деце	ДЗ Крушевац Служба за здравствену заштиту деце ПУ Ната Вељковић	Средства за превоз и израду флајера
СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 2.1.4.: Смањење деформитета скелета и неправилног телесног држања						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 2.1.4.1.: Промоција здравих стилова живота кроз предавања и трибине						
2026-2028	Едукација родитеља/старатеља и деце о значају здравих стилова живота	Најмање осам предавања и трибина годишње, Број обухваћених предавањима и трибинама	Евиденција Службе здравствене заштите деце и омладине и ОБ Крушевац и СЦ Крушевац	Служба за здравствену заштиту децу и омладине Служба физијатрије за децу Спортски центар ЗЗЈЗ	Град Крушевац, ДЗ Крушевац, ОБ Крушевац	Средства нису потребна
Активност 2.1.4.2.: Промоција здравих стилова живота кроз медијске наступе						
2026-2028	Информисаност грађанства о значају здравих стилова живота	Најмање три годишње	Евиденција Службе здравствене заштите деце и омладине и ОБ Крушевац и СЦ Крушевац	Служба за здравствену заштиту децу и омладине Служба физијатрије Спортски центар ЗЗЈЗ	Средства јавног информисања	Средства нису потребна

Активност 2.1.4.3.: Креирање и споровођење превентивног програма вежбања за децу предшколског узраста						
Креирање до 2020. Споровођење до 2025.	Смањена учесталост неправилног телесног држања код деце	-Број деце обухваћене програмом -Број деце са неправилним телесним држањем	Евиденција службе здравствене заштите деце и омладине, предшколских установа и СЦ Крушевац	СЦ Крушевац Физијатри из ОБ Крушевац, Предшколска установа Ната Вељковић	ДЗ Крушевац, ОБ Крушевац, Средства јавног информисања, Удружења грађана	Средства нису потребна.
СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 2.1.5.: Смањење учесталости поремећаја исхране/гојазности и потхрањености						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 2.1.5.1: Едукација родитеља и деце о правилној исхрани кроз предавања и трибине						
2026-2028	Информисаност о значају правилне исхране	Најмање осам годишње предавања или трибина Број гојазне деце Број родитеља обухваћене предавањима и трибинама	Евиденција Службе здравствене заштите деце и омладине и ОБ Крушевац и СЦ Крушевац	Служба за здравствену заштиту децу и омладине, Нутрициониста из ДЗ Крушевац, Гастроентеролог ОБ Крушевац ЗЗЈЗ	ДЗ Крушевац ОБ Крушевац Средства јавног информисања	Средства нису потребна
Активност 2.1.5.2.: Промоција правилне исхране кроз медијске наступе						
2026-2028	Информисаност о значају правилне исхране	Најмање три наступа годишње	Евиденција Службе здравствене заштите деце и омладине и ОБ Крушевац и СЦ Крушевац	Служба за здравствену заштиту децу и омладине Нутрициониста из ДЗ Крушевац Гастроентеролог ОБ Крушевац	Дом здравља Крушевац Средства јавног информисања	Средства нису потребна

Активност 2.1.5.3.: Повећан број радионица о правилној исхрани у оквиру рада Саветовалишта за младе						
2026-2028	Смањен број гојазне и потхрањене деце	Број радионица – 7 годишње Број деце обухваћене радионицама	Евиденција службе здравствене заштите деце и омладине,	Служба за здравствену заштиту деце и омладине	ДЗ Крушевац	Средства нису потребна.
Активност 2.1.5.4: Едукација здравствених радника из области исхране						
2026-2028	Ефикаснија превенција гојазности код деца	Едукација сваког радника и сарадника у Служби 1 годишње пп и чешће	Евиденција ДЗ Крушевац	ДЗ Крушевац	Министарство здравља Град Крушевац	Буџет града, Министарства
Активност 2.1.5.5.: Обезбеђивање путничког возила за потребе службе за здравствену заштиту деце и омладине						
2026-2028	Боља доступност - у сусрет родитељима и деци	Обезбеђено возило	Рачун, извештај	ДЗ Крушевац	Министарство здравља Град Крушевац	Министарство здравља Град Крушевац
Активност 2.1.5.6: Увођење и спровођење програма вежбања за гојазну децу						
2026-2028	Смањење индекса телесне масе код гојазне деце - наставак програма „Чигота“	Уведен програм	Евиденција СЦ Крушевац, Службе за здравствену заштиту деце и омладине	СЦ Крушевац	ДЗ Крушевац Удружења грађана Град Крушевац Средстава јавног информисање	Град Крушевац
СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 2.1.6.: Превенција злостављања и занемаривања деце						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 2.1.6.1: Едукација родитеља и деце кроз предавања и трибине						
2026-2028	Повећање информисаности о облицима и знацима занемаривања и злостављања и процедури поступања код истих	Најмање осам годишње предавања и трибина - Број особа обухваћених предавањима и трибинама - Број забележених случајева злостављања и занемаривања деце	Евиденција Службе здравствене заштите деце и омладине, Службе хитне помоћи и Патронажне службе	ДЗ Крушевац	Дом здравља Крушевац Средства јавног информисања	Средства нису потребна

Активност 2.1.6.2: Едукација родитеља и деце путем гостовања у медијима						
2026-2028	Повећање информисаности о облицима и знацима занемаривања и злостављања и процедури поступања код истих	Најмање три годишње наступа у медијима	Евиденција Службе здравствене заштите деце и омладине, Службе хитне помоћи и Патронажне службе	ДЗ Крушевац	Дом здравља Крушевац Средства јавног информисања	Средства нису потребна
Активност 2.1.6.3.: Повећан број радионица о вршњачком насиљу у оквиру за Саветовалиште за младе						
2026-2028	Олакшано препознавање вршњачког насиља и охрабривање деце за пријаву насиља	Број радионица – 7 годишње Број деце обухваћене радионицама	Евиденција Службе здравствене заштите деце и омладине	Служба за здравствену заштиту деце и омладине	ДЗ Крушевац	Планирана средства за опремање просторије Саветовалишта

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 2.1.7.: Очување и унапређење менталног здравља						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 2.1.7.1: Праћење протокола за превенцију и третирање поремећаја из области менталног здравља						
2026-2028	Праћење алгоритма поступака за родитеље, наставни кадар и здравствени кадар	Број родитеља и деце која су добила подршку релевантних институција	Евиденција Службе здравствене заштите деце и омладине	Психолог Службе за здравствену заштиту деце и омладине Д.психијатар ОБ Крушевац	ДЗ Крушевац ОБ Крушевац Центар за социјални рад ПУ Крушевац	Средства нису потребна
Активност 2.1.7.2: Едукација за здравствени кадар, родитеље и запослене у обрзовно васпитном сектору						
2026-2028	Олакшано и препознавање и упућивање релевантним инстанцама	Најмање једном годишње	Евиденција Службе здравствене заштите деце и омладине и ОБ Крушевац	Служба за здравствену заштиту деце и омладине ОБ Крушевац	Дом здравља Крушевац Град Крушевац	Средства нису потребна

Активност 2.1.8.3.: Повећан доступности информација кроз стварање сајта и мобилне апликације						
2026-2028	Повећана доступност релевантних информација о менталном здрављу	Сајт и мобилна апликација Број посета веб стране	Евиденција са сајта	Служба за здравствену заштиту деце и омладине	ДЗ Крушевац, Волонтери Удружења грађана	Средства нису потребна
СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 2.1.9.: Превенција ризичног понашања						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 2.1.9.1: Повећање броја радионица о ризичним понашањима у оквиру Саветовалишта за младе						
2026-2028	Савладавања вештина порепознавања ризичног понашања	Најмање седам радионица годишње Број деце обухваћен радионицама	Евиденција Службе здравствене заштите деце и омладине	Службе за здравствену заштиту деце и омладине	ДЗ Крушевац	Средства нису потребна
Активност 2.1.9.2: Јачање капацитета Саветовалиште за младе кроз опрему и кадар						
2026-2028	Олакшано функционисање Саветовалишта за младе	Нова опрема Број новозапослених	Евиденција Службе здравствене заштите деце и омладине	Службе за здравствену заштиту деце и омладине	ДЗ Крушевац, Град Крушевац	Министарство здрвља Буџет града
Активност 2.1.9.3.: Предавања, трибине и акције за родитеље, децу и просветне раднике						
2026-2028	Боља информисаност о заступљености ризичног понашања и избегавања и смањење последица истог.	Најмање 8 годишње Број обухваћених особа	Евиденција Службе здравствене заштите деце и омладине	Саветовалиште за младе ЗЗЈЗ Школска управа	ДЗ Крушевац	Средства нису потребна

Активност 2.1.9.4: Гостовање у медијима						
2026-2028	Боља информисаност о заступљености ризичног понашања и избегавања и смањење последица истог	Најмање три пута годишње	Евиденција Службе за здравствену заштиту деце и омладине	Саветовалиште за младе, 33ЈЗ	ДЗ Крушевац	Средства нису потребна
СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 2.1.10.: Смањење учесталости каријеса код деца						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 2.1.10.1: Повећање броја здравствено промотивних акција у заједници						
2026-2028	Смањена учесталост болести уста и зуба деце и промоција правилне исхране	Најмање два пута годишње Број обухваћених лица промотивним акцијама	Евиденција Службе за стоматологију	ДЗ Крушевац	Дом здравља Крушевац Град Крушевац 33ЈЗ	Средства нису потребна
Активност 2.1.10.2.: Скрининг за рано откривање фактора ризика за појаву каријеса у раном детињству						
2026-2028	Формирана скрининг процедура	Број деце без каријеса	Евиденција Службе за стоматологију	ДЗ Крушевац	Дом здравља Крушевац Град Крушевац	Средства нису потребна

3. ОБЛАСТ: КВАЛИТЕТНО ВАСПИТАЊЕ И ОБРАЗОВАЊЕ ЗА СВУ ДЕЦУ						
ОПШТИ ЦИЉ 3.1.: ОБЕЗБЕДИТИ КВАЛИТЕТНО, ДОСТУПНО, ИНКЛУЗИВНО И САВРЕМЕНО ОБРАЗОВАЊЕ ЗА СВУ ДЕЦУ						
СПЕЦИФИЧАН ЦИЉ 3.1.1.: ПОВЕЋАТИ КАПАЦИТЕТЕ ПРЕДШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ НА ГРАДСКОМ И ПРИГРАДСКОМ ПОДРУЧЈУ						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 3.1.1.1.. Доградња вртића „Невен“, Босанска улица 21, Крушевац						
2026-2028.	Повећан капацитет вртића „Невен“	Извршена доградња вртића „Невен“ – повећан број радних соба и заједничких простора у вртићу „Невен“. Не постоји листа чекања за пријем деце у вртић „Невен“	Извештаји рачуни, фотографије	Град Крушевац	ПУ „Ната Вељковић“ Школска управа Крушевац	Буџет града Крушевца, министарства, остали извори

Активност 3.1.1.2. Реконструкција старог здања ОШ „Свети Сава“ у Читлуку						
2026-2028	Унапређен квалитет делатности стварањем услова за остваривање програма у целодневном трајању у насељеном месту Читлук	Реконструисано старо здање ОШ „Свети Сава“ у Читлуку. Обезбеђен смештај деце у васпитним групама са којима се реализује васпитно-образовни рад у целодневном трајању	Извештаји рачуни, фотографије	Град Крушевац	ПУ „Ната Вељковић“	Буџет града Крушевца, министарства, остали извори
Активност 3.1.1.3. Преуређење слободног простора локалне заједнице за потребе смештаја деце предшколског узраста за полудневни боравак у ПУ						
2026-2028.	Побољшан квалитет средине за учење и развој деце предшколског узраста у преуређеним просторима локалне заједнице	Мин.2 преуређена простора за потребе смештаја деце предшколског узраста за полудневни боравак	Извештаји рачуни, фотографије	Град Крушевац	ПУ „Ната Вељковић“	Буџет града Крушевца, министарства, остали извори

СПЕЦИФИЧАН ЦИЉ 3.1.2: УНАПРЕДИТИ КВАЛИТЕТ ПОДРШКЕ ДЕЦИ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА И ЊИХОВИМ ПОРОДИЦАМА						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 3.1.2.1. Понуда бесплатних различитих програма и облика рада у складу са потребама деце и породице						
2026-2028.	Повећана понуда програма ПВО који одговарају потребама деце и породице	Сprovedено испитивање потреба деце и њихових породица и креирање програма у складу са резултатима испитивања. Повећан проценат обухвата све деце и родитеља различитим програмима ПВО	Извештаји	ПУ „Ната Вељковић“ Град Крушевац	Школска управа Крушевац Месне заједнице	Буџет града Крушевца ПУ „Ната Вељковић“, остали извори

Активност 3.1.2.2. Отварање Центра за рани развој као вида мултисекторске подршке деци предшколског узраста и њиховим родитељима						
2026-2027.	Унапређен квалитет пружене подршке деци и њиховим породицама кроз радионице, предавања, саветодавне разговоре...	Отворен Центар за рани развој (обезбеђен простор у ЛЗ и консултантима са рефернацама за област раног развоја)	Извештаји, Фотографије, уговори са консултантима	Град Крушевац ПУ „Ната Вељковић“	Град Крушевац Друштво педагога и психолога Расинског управног округа, донатори	Буџет града Крушевца, остали извори
Активност 3.1.2.3. Организација и реализација Фестивала породичних игара						
2026-2028.	Унапређен квалитет јавног заговарања остваривања циљева ПВО	Одржан Фестивал породичних игара	Извештаји, медији, фотографије	ПУ „Ната Вељковић“ Основне школе Град Крушевац	Удружења грађана	Буџет града Крушевца, остали извори

Специфични циљ 3.1.3. Унапређивање услова рада у школама кроз улагање у опрему, инфраструктуру и дигитализацију наставе						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 3.1.3.1.: Реконструкција и адаптација школских зграда, учионица, физкултурних сала и санитарних чворова.						
2026-2028	Побољшани безбедносни и хигијенски услови за ученике и наставнике	Број школа у којима су спроведени радови	Фотографије пре/после, грађевински извештаји, записници надзора	Основне школе	Град Крушевац, основне школе, домаћи и страни донатори	Буџет града, Министарства
Активност 3.1.3.2.: Опремање школа савременим наставним средствима						
2026 – 2028	Модернизована настава	Број школа које су добиле опрему	Записници о примопредаји, набавне документације, инвентарске књиге	Основне школе	Град Крушевац, основне школе, домаћи и страни донатори	Буџет града, Министарства

Активност 3.1.3.3.: Обезбеђивање дигиталних уџбеника и платформи						
2026 – 2028	Повећан квалитет наставе	Број ученика и наставника са приступом платформама	Лиценце, кориснички налози, извештаји о коришћењу платформи	Основне школе	Град Крушевац, основне и средње школе, домаћи и страни донатори	Буџет града, Министарства
Активност 3.1.3.4.: Увођење енергетски ефикасних система						
2026 – 2028	Мањи трошкови, већа удобност	Број школа са енергетски ефикасним решењима	Рачуни за енергију пре/после, техничка документација, извештаји	Основне школе	Град Крушевац, основне и средње школе, домаћи и страни донатори	Буџет града, Министарства
Специфични циљ 3.1.4.: Јачање капацитета наставног и стручног кадра кроз континуиране обуке и професионални развој						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 3.1.4.1. : Идентификација потреба за стручним усавршавањем						
2026– 2028	Прецизно дефинисане теме и области за обуку	Број реализованих анализа и анкета међу запосленима	Извештаји о анализи потреба, резултати анкета, интерни извештаји школа	Основне школе	Град Крушевац, основне школе, ЦСУ Крушевац,	Буџет града, Министарства, Остали извори
Активност 3.1.4.2.: Организовање обука за наставнике из савремених метода наставе и дигиталне писмености						
2026 – 2028	Наставници оспособљени за примену иновативних метода у раду	Број реализованих обука; број учесника	Потврде о учешћу, спискови присутних, евалуациони упитници	Основне школе	Град Крушевац, основне школе, ЦСУ Крушевац	Буџет града, Министарства, Остали извори
Активност 3.1.4.3. Обуке за стручно-педагошки кадар (психолози, педагози) у области инклузије, комуникације и менталног здравља						
2026 – 2028	Стручни сарадници јачају компетенције за подршку ученицима	Број реализованих обука; број стручних сарадника који су учествовали	Извештаји организатора, сертификати, присуство на обукама	Основне школе	Град Крушевац, основне школе, ЦСУ Крушевац,	Буџет града, Министарства, Остали извори
Активност 3.1.4.4.: Подршка запосленима за учешће на стручним скуповима, семинарима и конференцијама						
2026 – 2028	Размена искустава и унапређење праксе	Број наставника који су учествовали на стручним скуповима	Потврде о учешћу, извештаји са скупова, записници	Основне школе	Град Крушевац, основне и средње школе, ЦСУ Крушевац, библиотека,	Буџет града, Министарства, Остали извори

Специфични циљ 3.1.5.: Побољшати квалитет образовања деце из осетљивих група Обезбеђивање подршке ученицима из осетљивих група (социјално угрожени, деца са сметњама у развоју, Роми и др.).						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 3.1.5.1.: Идентификација ученика из осетљивих група у свим школама						
2026 – 2028	Прецизно дефинисана циљна група за подршку	Број израђених евиденција и анализа	Извештаји школа, евиденција о ученицима, акциони планови	Основна школа	Град Крушевац, основне школе	Будет града, Министарства, Остали извори
Активност 3.1.5.2.: Обезбеђивање бесплатних уџбеника, прибора и obroка за социјално угрожене ученике						
2026 – 2028	Смањена образовна неједнакост	Број ученика који су добили подршку	Записници о додели, спискови корисника, донаторски извештаји	Основне школе, Центар за социјални рад, Предшколска установа	Град Крушевац, основне школе, Предшколска установа, Центар за социјални рад	Будет града, Министарства, Остали извори
Активност 3.1.5.3.: Увођење додатне наставе и подршке у учењу за ученике који заостају у савладавању градива						
2026 – 2028	Побољшан успех и интеграција у настави ученика који заостају у савладавању градива	Број реализованих додатних часова; број ученика обухваћених подршком	Распореди наставе, присуство ученика, евалуациони извештаји	Основне школе, Школска управа,	Град Крушевац, основне школе	Будет града, Министарства, Остали извори
Активност 3.1.5.4.: Успостављање система праћења напретка ученика из осетљивих група						
2026 – 2028	Правовремена интервенција и континуирана подршка	Број ученика са индивидуалним планом подршке (ИОП, ППП и сл.)	Педагошка евиденција, ИОП/ППП	Предшколска установа, основне школе	Град Крушевац, основне школе, предшколска установа,	Будет града, Министарства, Остали извори

Активност 3.1.5.5. Организација психосоцијалне подршке (радионице, индивидуални и групни рад)						
2026 – 2028	Побољшање менталног здравља и самопоуздања ученика	Број радионица и индивидуалних сесија; број ученика обухваћених	Евиденције психолога/педагога, планови рада, извештаји	Основне школе	Град Крушевац, основне школе	Будет града, Министарства, Остали извори
Специфични циљ 3.1.6.: Смањити број инцидената насиља у школи кроз едукацију ученика, наставника и родитеља о превенцији и решавању конфликта.						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 3.1.6.1.Израда и примена школских протокола за превенцију и реаговање на насиље						
2026 – 2028	Јасна правила и поступања у случајевима насиља	Број школа са усвојеним протоколима	Протоколи, акти школа, записници са школских одбора	Основне школе	Град Крушевац, основне школе, Школска управа	Будет града, Министарства
Активност 3.1.6.2...: Обука наставника за превенцију и ненасилно решавање конфликта						
2026– 2028	Наставници способни да препознају и реагују на насиље	Број обучених наставника; број одржаних обука	Потврде, спискови учесника, извештаји са обука	Основне школе	Град Крушевац, основне школе, МУП, Школска управа	Будет града, Министарства, Остали извори
Активност 3.1.6.3.: Радионице и предавања за ученике о врстама и последицама насиља						
2026 – 2028	Повећана свест ученика о штетности насиља	Број реализованих радионица; број ученика обухваћених	Планови и извештаји, листе присутних, фотографије	Основне школе	Град Крушевац, основне школе,	Будет града , Министарства , Остали извори

Специфични циљ 3.1.7: Побољшати физичку безбедност школског простора путем инсталирања видео-надзора и обезбеђења приступа школском објекту.						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 3.1.7.1: Инсталација видео-надзора у школским објектима и двориштима						
2026 – 2028	Већа контрола и превенција инцидената	Број школа са функционалним видео-надзором	Уговори са добављачима, фото-документација, технички извештаји	Основне школе, Градска управа, МУП	Град Крушевац, Основне школе	Буџет града
Активност 3.1.7.2: Обезбеђење контролисаног уласка у школски објект (системи за контролу приступа, портири)						
2026 – 2028	Смањен ризик од уласка неовлашћених лица	Број школа са системом контроле уласка	Извештаји школа, записници, евиденције улаза/излаза	Школе, локална заједница, МУП	Град Крушевац, Основне школе МУП	Буџет града
Специфични циљ 3.1.8. : Јачати сарадњу са локалним институцијама (полиција, центрима за социјални рад, здравственим установама) ради боље превенције и интервенције у случајевима кризних ситуација.						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 3.1.8.1.: Организовање редовних координационих састанака						
2026 – 2028	Континуирана размена информација и координација активности	Број одржаних заједничких састанака годишње	Записници са састанака, позиви, присуства	Основне школе, МУП, Градска управа, Центар за социјални рад	Град Крушевац, Основне школе, МУП	Буџет града, Министарства
Активност 3.1.8.2.: Заједнички рад на случајевима породичног и вршњачког насиља						
2026 – 2028	Бржа и ефикаснија интервенција у заштити деце	Број обрађених случајева у сарадњи са институцијама	Досијеа, евиденције интервенција, службене белешке	Основне школе, МУП	Град Крушевац, Основне школе, МУП	Буџет града, Министарства, Остали извори

Активност 3.1.8.3.: Размена информација између школе и институција уз поштовање правила о приватности						
2026 – 2028	Тачне и благовремене информације о ученицима у ризику	Број упуслених школских полицајаца	Број размењених података у складу са законом	Основне школе, МУП, Центар за социјални рад, Школска управа	Град Крушевац, Основне школе, МУП...	Буџет града, Министарства, Град
Специфични циљ 3.1.9. Повећати знање и свест ученика о здравој исхрани, физичкој активности и хигијени кроз редовне едукативне активности.						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 3.1.9.1. Сарадња са здравственим установама и нутриционистима						
2026 – 2028	Обезбеђене тачне и стручне информације ученицима	Број стручњака укључених у активности	Уговори, протоколи, спискови стручњака, записници	Основне школе, град, Завод за јавно здравље, стручњаци	Град Крушевац, Основне школе, донатори, Завод за јавно здравље, стручњаци	Буџет града, Министарства, Остали извори
Активност 3.1.9.2. Унапређивање школске ужине у складу са препорукама о здравој исхрани						
2026 – 2028	Ученици имају приступ здравијој исхрани	Проценат увођења здравих намирница у ужину	Мени школске ужине, уговори са добављачима, извештаји	Основне школе	Град Крушевац, Основне школе, донатори, Завод за јавно здравље	Буџет града
Активност 3.1.9.3. Организовање спортских дана, рекреативних активности и школа спорта						
2026 – 2028	Већа физичка активност ученика	Број спортских манифестација годишње	Планови активности, извештаји, фотографије, листе учесника	Основне школе, Спорски центар, Спорски савез	Град Крушевац, Основне школе, Спорски центар, Спорски савез	Буџет града
Специфични циљ 3.1.10. Подстицати редовну физичку активност ученика кроз организовање спортских и рекреативних програма у школи						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 3.1.10.1. Опремање школских дворишта и фискултурних сала						
2026 – 2028	Већи број активности на отвореном и у сали	Број школа са унапређеном спортском инфраструктуром	Фотографије, техничка документација, извештаји о инвестицијама	Основне школе	Основне школе, Град Крушевац,	Буџет града, Министарство

Активност 3.1.10.2. Подршка школским спортским секцијама (фудбал, кошарка, одбојка и др.)						
2026 – 2028	Развијенија тимска сарадња и спортски дух	Број активних секција и ученика укључених	Евиденција секција, спискови учесника, извештаји наставника, ученика корисника	Град Крушевац, основне школе	Основне школе, Град Крушевац,	Буџет града, Остали извори
Специфични циљ 3.1.11. Превентивно деловати у области менталног здравља кроз организовање радионица и подршку стручних сарадника.						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 3.1.11.1. Организовање радионица на тему менталног здравља (стрес, анксиозност, емоције)						
2026 – 2028	Повећана свест ученика о значају менталног здравља	Број одржаних радионица годишње	Протоколи, извештаји, спискови учесника.	Основне школе, ШУ - Крушевац	Школска управа, Савет родитеља, Град Крушевац	Буџет града, Министарства, Остали извори
Активност 3.1.11.2. Израда приручника за ученике и родитеље						
2026– 2028	Обезбеђени ресурси за самопомоћ и подршку	Број дистрибуираних приручника	Примерак приручника, евиденција о подели	Основне школе	Школска управа, Савет родитеља, Град Крушевац, донатори	Буџет града, Министарства, Остали извори
Активност 3.1.11.3. Редовно праћење и евалуација стања менталног здравља						
2026– 2028	Основа за унапређење мера подршке	Број извештаја и анализа годишње	Извештаји стручних служби, резултати евалуација	Основне школе	Школска управа, Савет родитеља, Град Крушевац, донатори	Буџет града, Министарства, Остали извори
Специфични циљ 3.1.12. Унапредити услове боравка у школи кроз опремање простора за одмор, игру и рекреацију у складу са потребама ученика.						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 3.1.12. 1. Успостављање мултифункционалних простора (отворени или затворени) за слободне активности						
2026 – 2028	Разноврсне могућности за слободно време ученика	Број школа са таквим простором	Планови простора, фотографије, опис активности	Основне школе, град	Град Крушевац, Основне школе, донатори	Буџет града, Министарства, Остали извори
Активност 3.1.12.2. Набавка реквизита за игру и рекреацију (лопте, струњаче, столови за стони тенис и сл.)						
2026– 2028	Подстакнута игра и рекреација током одмора	Количина набављене опреме	Рачуни, записници о пријему опреме, инвентарна књига	Основне школе	Град Крушевац, Основне школе, донатори	Буџет града

Специфични циљ 3.1.13. Подстицати развој животних вештина код ученика (комуникација, самопоуздање, решавање конфликта, емоционална писменост).						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 3.1.13.1. Организовање радионица за ученике на теме животних вештина						
2026 – 2028	Ученици су стекли основна знања и вештине у комуникацији и решавању конфликта	Број реализованих радионица	Програми радионица, листе присуства, извештаји	Основне школе	Основне школе, Град Крушевац	Буџет града, Министарство
Активност 3.1.13.2. Укључивање родитеља у развој животних вештина код деце кроз саветовалишта и трибине						
2026 – 2028	Боља сарадња између школе и породице у подршци развоју детета	Број реализованих сусрета	Записници, присутни родитељи, фотографије	Основне школе	Основне школе, Град Крушевац	Буџет града, Министарство
Специфични циљ 3.1.14 Пружити континуирану подршку ученицима кроз рад школског психолога, педагога и других стручних сарадника.						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 3.1.14.1. Сарадња са одељенским старешинама у праћењу и подршци ученицима						
2026 – 2028	Боља информисаност и координација у раду са ученицима	Број одржаних консултација	Записници са састанака, евиденције	Основне школе	Основне школе, Град Крушевац	Буџет града, Министарство

4. ОБЛАСТ : УНАПРЕЂЕЊЕ КУЛТУРЕ, ИНФОРМИСАЊА И ФИЗИЧКЕ КУЛТУРЕ

ОПШТИ ЦИЉ 4.1: РАЗВИЈЕНА, ПРИСТУПАЧНА И ИНКЛУЗИВНА ОБЛАСТ КУЛТУРЕ, ФИЗИЧКЕ КУЛТУРЕ И ИНФОРМИСАЊА КОЈА ПОДСТИЧЕ КРЕАТИВНОСТ, ЗДРАВЕ СТИЛОВЕ ЖИВОТА И МЕДИЈСКУ ПИСМЕНОСТ ДЕЦЕ И МЛАДИХ

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 4.1.1. Повећати разноликост културних садржаја

Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 4.1.1.1: Разнолика понуда културних садржаја						
2026-2028	Повећан број манифестација и разних других културних дешавања током године као и повећан број посетилаца	Број културних манифестација и посетилаца	Извештаји о реализацији	Културни центар Крушевац	Културни центар Крушевац, УГ и школе	Буџет града
Активност 4.1.1.2.: Организација и реализација трибина, радионица и едукативних предавања о проблемима који интересују деце						
2026-2028	Повећан број радионица и других активности везане за едукацију деце	Број деце посетилаца и учесника активности	Извештаји о реализацији	Културни центар Крушевац	Културни центар Крушевац, Саветовалиште за младе, Здравствени центар, школе	Буџет града, Остали извори
Активност 4.1.1.3. : Организација и реализација бесплатних радионица током зимског и летњег периода						
2026-2028	Повећан број бесплатних радионица и испуњено слободно време креативним активностима током летњег и зимског распуста	Број деце учесника радионица и других активности	Извештаји о реализацији	Културни центар Крушевац	Културни центар Крушевац, УГ и друге установе у култури и спорту	Буџет града, Остали извори
Активност 4.1.1.4. : Организовати више програма као што су фестивали, концерти и друге активности које промовишу дечије стваралаштво						
2026-2028	Повећан број организованих фестивала и програма који промовишу дечије стваралаштво	Број манифестација током године и посетилаца	Извештаји о реализацији	Културни центар Крушевац	Културни центар Крушевац и друге установе и УГ	Буџет града, Остали извори
Активност 4.1.1.5.: Организација и реализација већег броја едукативно-васпитних такмичења, квизова знања						
2026-2028	Повећан број деце заинтересоване за учешће на такмичењима и већи ниво опште културе	Број деце такмичара и посетилаца	Извештаји о реализацији	Културни центар Крушевац	Културни центар Крушевац, Основне школе Расинског округа, стручне службе...	Буџет града, Остали извори

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 4.1.2.: Повећање доступности културних садржаја деце из приградских и сеоских насеља						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 4.1.2.1.: Организовати посете дечијих представа и других културних садржаја деци на селу						
2026-2028	Повећан број представа и других културних садржаја за децу на селу – КУЛТУРА ВАН ГРАДА	Број културних програма у руралним срединама	Извештаји о реализацији	Културни центар Крушевац	Културни центар Крушевац и Основне школе на селу са свим својим подручним одељењима	Буџет града, Остали извори
Активност 4.1.2.2.: Оснажити и осавременили рад Културно уметничких друштава на селу за рад са децом						
2026-2028	Повећан број различитих секција при КУД-овима за децу	Број секција Куд-ова и њихова разноликост	Извештаји о реализацији	Културни центар Крушевац	Културни центар Крушевац, Месне заједнице, Основне школе	Буџет град, Остали извори
Активност 4.1.2.3.: Организовати посету деце са села културним програмима у граду и другим селима у циљу размене програма и искустава						
2026-2028	Повећана заинтересованост деце са села за посету културним дешавањима и развој културних потреба и навика	Број деце посетилаца са села	Извештаји о реализацији	Културни центар Крушевац	Културни центар Крушевац, Месне заједнице, подручна одељења ОШ и Основних школа на селу	Буџет града, Остали извори
Активност 4.1.2.4.: Организовати радионице и едукацију деце на селу о савременим проблемима деце						
2026-2028	Повећана заинтересованост деце са села за укључивање у решавање проблема	Број деце учесника радионица	Извештаји о реализацији	Културни центар Крушевац	Културни центар Крушевац, Месне заједнице, Основне школе на селу, УГ Здравствени центар Крушевац и друге стручне службе	Буџет града, Остали извори
СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 4.1.3.: Умрежавање и ојачавање сарадње са другим установама у култури, основним и средњим школама, предшколским установама, невладиним организацијама и другим институцијама које се баве децом						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 4.1.3.1.: Организација и реализација ШКОЛСКОГ WEB ПОРТАЛА за децу						
2026-2028	Већа информисаност и умреженост школа као и ученика, боља међусобна сарадња и информисаност о активностима школске деце	Број чланака на ШКОЛСКОМ WEB ПОРТАЛУ	WEB сајт страница	КЦК	КЦК, школе	Буџет града, Остали извори

Активност 4.1.3.2.: Организација и реализација заједничких програма више различитих установа са културним садржајима за децу свих узраста						
2026-2028	Повећана и квалитетнија културна понуда	Број заједничких програма	Извештај о реализацији	КЦК	КЦК и друге установе како у култури тако и у другим сегментима друштва	Буџет града, Остали извори
СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 4.1.4.: Унапредити и створити боље услове за организовање културних садржаја						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 4.1.4.1.: Ревитализација и осавремењавање установе, учионица и простора намењених извођењу програма (Бела сала, Биоскоп, Летња сцена КПЗ, Галерија, Легат, Пионирски парк)						
2026-2028	Бољи и савременији услови за рад и реализацију програма	Изглед просторија за рад и боља техничка опрема	Техничка документација	КЦК	КЦК	Буџет града, Министарства, Остали извори
Активност 4.1.4.2.: Дигитализација програма и садржаја за децу						
2026-2028	Повећана доступност културне понуде деци	Број прегледа на нету	Извештај	КЦК	КЦК	Буџет града
СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 4.1.5.: Реализовање нових позоришних представа за децу						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 4.1.5.1: Реализовање позоришних представа едукативног карактера						
2026-2028	Најмање 4 представе годишње	Подизање свести о безбедности, инклузија мањина и сузбијање вршњачког насиља	Број гледалаца, купљене карте	Крушевачко позориште	Установе које су надлежне за претходно одабрани тематски дискурс	Буџет града, Министарства, Остали извори
Активност 4.1.5.2. : Реализовање позоришних представа забавног карактера						
2026-2028	Најмање 4 представе	Потреба за културним развојем деце	Број гледалаца, купљене карте	Крушевачко позориште	Град Крушевац	Буџет града, Министарства, Остали извори
Активност 4.1.5.3.: Традиционално реализовање новогодишњих позоришних представа						
2026-2028	7 представа	Прослава новогодишњих празника	Број гледалаца, купљене карте	Крушевачко позориште	Град Крушевац	Буџет града, Министарства, Остали извори

Активност 4.1.5.4.: Одржавање традиционалног термина дечијих представа сваке суботе у подне у току сезоне						
2026-2028	Преко 300 извођења	Број дечијих представа за сезону	Број гледалаца, купљене карте	Крушевачко позориште	Град Крушевац	Буџет града, Министарства, Остали извори
Активност 4.1.5.5.: Повећање броја термина представа за децу						
2026-2028.	Још један термин недељно	Потреба за неговањем позоришне културе код деце	Број гледалаца, купљене карте	Крушевачко позориште	Град Крушевац	Буџет града, Министарства, Остали извори
СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 4.1.6.: Узајамна сарадња са позориштима за децу на националном, регионалном и међународном нивоу						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институцијекоје учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 4.1.6.1.: ФОРМИРАЊЕ САРАДЊЕ ПОЗОРИШТА ЗА ДЕЦУ НА НАЦИОНАЛНОМ НИВОУ						
2026-2028	Најмање 3 узајамна гостовања на месечном нивоу	Развој позоришног стваралаштва за децу и образовање будуће позоришне публике	Број гледалаца, купљене карте	Крушевачко позориште	Друга позоришта и/или институције одговорне за позоришно стваралаштво за децу	Буџет града, Министарства, Остали извори
Активност 4.1.6.2.: ФОРМИРАЊЕ САРАДЊЕ ПОЗОРИШТА ЗА ДЕЦУ НА РЕГИОНАЛНОМ НИВОУ						
2026-2028	Најмање 2 узајамна гостовања на месечном нивоу	Развој позоришног стваралаштва за децу и образовање будуће позоришне публике	Број гледалаца, купљене карте	Крушевачко позориште	Друга позоришта и/или институције одговорне за позоришно стваралаштво за децу	Буџет града, Министарства, Остали извори
Активност 4.1.6.3.: Формирање сарадње позоришта за децу на међународном нивоу						
2026-2028	Најмање 1 узајамно гостовање на месечном нивоу	Развој позоришног стваралаштва за децу и образовање будуће позоришне публике	Број гледалаца, купљене карте	Крушевачко позориште	Друга позоришта и/или институције одговорне за позоришно стваралаштво за децу	Буџет града, Министарства, Остали извори
СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 4.1.7.: Формирање независне позоришне сцене за децу						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институцијекоје учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 4.1.7.1.: Отварање новог, адекватног простора за независно дечије позориште						
2026-2028	Проналажење и прилагођавање простора са сценом и осталим потребним компонентама за позориште	Растућа потреба и заинтересованост код деце да похађају позориште	Извештаји	Крушевачко позориште	Град Крушевац	Буџет града, Министарства, Остали извори

Активност 4.1.7.2.: Премештање комплетне дечије сцене и активности у нови простор						
2026-2028	Оспособљавање новог простора за правилно функционисање будућих садржаја и програма	Растућа потреба и заинтересованост код деце да похађају позориште	Извештај	Крушевачко позориште	Град Крушевац	Буџет града, Министарства, Остали извори
СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 4.1.8.: Организација радионица намењених деци						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 4.1.8.1.: Разгледање музејске поставке						
2026-2028	Повећан бр. посетилаца деце у музеју	Најмање 30 деце на месечном нивоу	Број посетилаца, Извештај о реализацији	Народни музеј Крушевац	Народни музеј Крушевац, школске и предшколске установе	Средства нису потребна
Активност 4.1.8.2.: Предавања на задату месечну тему поставке						
2026-2028	Повећање дечијег знања, интересовања	Најмање 30 деце на месечном нивоу	Извештај о реализацији	Народни музеј Крушевац	Народни музеј Крушевац, школске и предшколске установе	Средства нису потребна
Активност 4.1.8.3.: Упознавање са експонатима (везаним за тему радионице)						
2026-2028	Повећање интерактивности и радозналости код деце	Најмање 30 деце на месечном нивоу	Извештај о реализацији	Народни музеј Крушевац	Народни музеј Крушевац, школске и предшколске установе	Средства нису потребна
Активност 4.1.8.4. : Изложбе и презентације дечијих радова						
2026-2028	Повећано интересовање за учешће у музејским програмима	Најмање 30 деце на месечном нивоу	Извештај о реализацији	Народни музеј Крушевац	Народни музеј Крушевац, школске и предшколске установе	Средства нису потребна

Специфични циљ 4.1.9.: Повећање забавних и едукативних садржаја деци						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 4.1.9.1.: Одржавање Традиционалне манифестације БОЖИЋНА ЧЕСНИЦА						
2026-2028	Повећано учешће деце и посетилаца	Број посетилаца	Извештај о раду Туристичке организације Крушевца	Тур. организ. града Крушевца (ТОК)	ТОК И Крушевачка епархија	Буџет града
Активност 4.1.9.2.: Одржавање Традиционалне манифестације ВИДОВДАНСКИ ДЕЧИЈИ КАРНЕВАЛ						
2026-2028	Повећано учешће деце и посетилаца	Број посетилаца	Извештај о раду Туристичке организације Крушевца	Тур. организ. града Крушевца (ТОК)	Тур. организ. града Крушевца (ТОК)	Буџет града
Активност 4.1.9.3. : Одржавање Традиционалне манифестације УЛИЦА НОВОГОДИШЊИХ ЧАРОЛИЈА						
2026-2028	Повећано учешће деце и посетилаца и додела новогодишњих пакетића	Број посетилаца	Извештај о раду Туристичке организације Крушевца, Град Крушевац	Тур. организ. града Крушевца (ТОК)	Тур. организ. града Крушевца (ТОК) И КЦК	Буџет града
Специфични циљ 4.1.10. Повећана видљивост садржаја за децу кроз различите медијске и друштвене мреже како градска тако и сеоска подручја						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 4.1.10.1.: Умрежавање институција која се баве децом и њиховим потребама						
2026-2028	Умрежене институције	Број умрежених институција	Извештај о посећености сајтовима и број посетиоца	Град Крушевац	Град Крушевац, школе и друге установе	Буџет града

Активност 4.1.10.2. : Унапређење web portala – школска on-line редакција						
2026-2028	Повезивање и већа информисаност ученика о садржајим web portala – школска on-line редакција	Боља информисаност о раду школа и ученика	Број објављених текстова и број посетилаца портала	Град Крушевац, Културни центар Крушевац	Град Крушевац, Културни центар Крушевац, основне школе са територије града Крушевца	Буџет града
СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 4.1.11.: Доступност коришћења спортских објеката свој деци						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 4.1.11.1.: Обезбеђење лифта за улаз на затворени базен деце са инвалидитетом						
2026-2028	Повећан бр. корисника деце инвалидних лица	Обезбеђен лифт	Пратећа рачуноводствена документација	СЦ Крушевац	Град Крушевац	Буџет града, Министарства, Остали извори
Активност 4.1.11.2.: Обезбеђење хидрауличног лифта за спуштање у базен деце инвалидних лица						
2026-2028	Повећан бр. корисника деце инвалидних лица	Обезбеђен хидраулични лифт	Пратећа рачуноводствена документација	СЦ Крушевац	Град Крушевац	Буџет града, Министарства, Остали извори
Активност 4.1.11.3.: Уградња аутоматских врата на улазу затворених базена						
2026-2028	Повећан бр. корисника деце инвалидних лица	Обезбеђена аутоматска врата	Пратећа рачуноводствена документација	СЦ Крушевац	Град Крушевац	Буџет града, Министарства, Остали извори
Активност 4.1.11.4.: Прилагођавање свлачионица и тоалета за децу инвалидна лица						
2026-2028	Повећан бр. корисника деце инвалидних лица	Прилагођене свлачионице и тоалети	Пратећа рачуноводствена документација	СЦ Крушевац	Град Крушевац	Буџет града, Министарства, Остали извори

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 4.1.12.: Унапређење програма вежби намењених деци						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 4.1.12.1.: Увођење нових програма превентивних корективних вежби намењених деци						
2026-2028	Смањен проценат деформитета код деце, за сваку годину 10%	Број деце који је прошао програм	Број деце који је прошао програм	СЦ Крушевац	Дом здравља, школе, предшколска установа	Буџет града, Министарства, Остали извори
Активност 4.1.12.2.: Увођење нових програмских активности – вежбе за гојазну децу						
2026-2028	Смањен проценат гојазне деце, за сваку годину 10%	Број деце који је прошао програм	Број деце који је прошао програм	СЦ Крушевац	Дом здравља, школе, предшколска установа	Буџет града, Министарства, Остали извори
СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 4.1.13.: Повећан обухват деце која се баве спортом						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 4.1.13.1.: Упознавање деце са значајем бављења физичким вежбањем и бављење спортом						
2026-2028	Већа заинтересованост предшколаца и школске деце за спортске садржаје и физичком културом	Број обиласка предшколских и школских установа	Извештаји, фотографије	Спортски савез града Крушевца, Спортске организације са територије града Крушевца	Спортски савез града Крушевца, Спортске организације са територије града Крушевца	Буџет града
Активност 4.1.13.2.: Укључивање деце у програме спортских организација						
2026-2028	Укључење већег броја деце у програме спортских организација намењене деци	Број деце који се укључио у програме спортских организација	Извештаји, књиге чланова спортских организација	Спортски савез града Крушевца, Спортске организације са територије града Крушевца	Спортски савез града Крушевца, Спортске организације са територије града Крушевца	Буџет града

5. ОБЛАСТ : УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА И ПРАВА ДЕЦЕ СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ

ОПШТИ ЦИЉ 5.1.: ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ ЈЕДНАКИХ МОГУЋНОСТИ, ПРИСТУПАЧНОСТИ, ПОДРШКЕ И УСЛОВА ЗА ПУНО УЧЕШЋЕ ДЕЦЕ СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ У СВИМ ОБЛАСТИМА ДРУШТВЕНОГ ЖИВОТА, УЗ ПОШТОВАЊЕ ЊИХОВИХ ПРАВА И ПОТРЕБА, КАО И ПОДРШКУ ЊИХОВИМ ПОРОДИЦИМА

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 5.1.1: Повећати информисаност и сензибилност локалне заједнице о правима, потребама и потенцијалима деце са сметњама у развоју и њихових породица.

Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 5.1.1.1: Израда и емитовање емисије на локалним медијима које утичу на упознавања јавности о положају деце са сметњама у развоју и њихових родитеља						
2026-2028	Организација и емитовање емисија на локалним медијима о животу и правима деце са сметњама у развоју	Број емитованих емисија и број гледалаца	ТВ, радио извештаји, евалуација	Градска управа, ЦСР, Удружења особа са инвалидитетом, школе и предшколске установе, локални медији	ЦСР, Удружења особа са инвалидитетом, школе и предшколске установе, локални медији	Буџет града, Остали извори
Активност 5.1.1.2.: Едукативне радионице за родитеље и стручњаке (васпитаче, наставнике, медицинске раднике)						
2026-2028	Повећан капацитет стручњака	Број учесника и оцена корисника радионица	Евалуација радионица, фотографије, листе присуства	ШОСО „ Веселин Николић“, Школска управа	Школа, Центар за особе са инвалидитетом, Удружења особа са инвалидитетом	Буџет града, Остали извори
Активност 5.1.1.3.: Кампања „Сви смо једнаки „ у школама и вртићима (плакати, промотивни дани, видео садржаји и представе)						
2026-2028	Смањење предрасуде међу децом	Број укључених установа и активности	Извештаји школа и вртића школа	Школска управа	Школе, локална самоуправа	Буџет града, Остали извори

Активност 5.1.1.4.: Израда брошура за родитеље о правима, доступним услугама и могућностима подршке						
2026-2028	Боље информисани родитељи	Број подељених брошура	Подела преко школе и центара	ЦСР, Локална самоуправа.	Школе, Дом здравља	Буџет града
СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 5.1.2.: Успоставити систематску евиденцију и ажурирање базе података о деци са сметњама у развоју на територији града Крушевца						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 5.1.2.1.: Успостављање јединствене базе података						
2026-2028	Креирати јединствену интегрисану базу података која укључује све релевантне информације- од тренутка препознавања потребе детета, па до његовог укључивања у локалну заједницу кроз образовање и подршку	Број регистроване деце са сметњама у развоју	Извештаји Градске управе, Дечијег диспанзера, ЦСР, Удружења особа са инвалидитетом, Предшколске установе и школа	Градска управа, Дечији диспанзер, ЦСР	Дечији диспанзер, ЦСР, УГ, школе и предшколска установа	Буџет града
Активност 5.1.2.2.: Евиденција услуга и сервиса						
Израдити преглед постојећих сервиса и услуга (здравствених, образовних, социјалних) који су доступни деци са сметњама у развоју на територији града Крушевца, ради бољег планирања и доступности подршке						
2026-2028	Мапирање свих доступних услуга за децу са сметњама у развоју	Број израђених евиденција	Извештаји Градске управе, Дечијег диспанзера ЦСР, Удружења особа са инвалидитетом, предшколске установе	ЦСР, Удружења особа са инвалидитетом ПИО, Дечији диспанзер“, школе и предшколска установа	ЦСР, Удружења, Дечији диспанзер, школе и предшколска установа	Буџет града

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 5.1.3.: Проширивање спектра услуга које град нуди деци са сметњама у развоју и њиховим породицама						
Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Одговорна институција	Институције које учествују	Потребна средства (РСД)
Активност 5.1.3.1.: Бесплатна правна помоћ путем веб странице-блога и отвореног телефона						
2026-2028	Побољшано правовремено и благовремено обавештавање родитеља о суштинским проблемима који се тичу начина задовољења одређених права и обавеза, потребне документације, коме се јавити	Отворена веб страница и активиран отворени телефон као и број позива родитеља за потребне информације	Извештаји Градске управе ЦСР, ПИО	ЦСР	ЦСР, школе, предшколска установа	Буџет града
Активност 5.1.3.2.: Формирати Клуб за децу/ученике у којима ће се спроводити и едукација и саветовање родитеља у ШОСО „Веселин Николић“						
2026-2028	Квалитетно коришћење слободног времена деце/ученика са сметњама у развоју као и едукација родитеља и размена међусобних искустава како би превазишли проблеме на које наилазе у функционисању породице и васпитавању и развоју детета	Изграђен простор Формиран Клуб Број укључене деце и њихових родитеља у Клуб и саветовалиште	Извештаји ШОСО „Веселин Николић“	ЦСР, Центар за особе са инвалидитетом школа ШОСО „Веселин Николић“	Градска управа ЦСР УГ	Буџет града, Министарства, Остали извори
Активност 5.1.3.3.: Опремање паркова-игралишта за потребе деце/ученика са сметњама у развоју у оквиру постојећих паркова и ШОСО „Веселин Николић“						
2026-2028	Опремљени паркови-игралишта са адекватним и прилагођеним справама и реквизитима потребама деце/ученика са сметњама у развоју у оквиру постојећих паркова и ШОСО „Веселин Николић“	Сакодневни боравак великог броја деце/ученика у парку-игралишту	Извештаји Градске управе и ШОСО „Веселин Николић“	Родитељи ,донатори запослени у ШОСО „Веселин Николић“	Градска управа ЦСР УГ	Буџет града, Министарства, Остали извори

Активност 5.1.3.4.: Обезбеђивање бесплатних улазница и чланских карти деци/ученицима са сметњама у развоју за спортске, културне и рекреативне активности						
2026-2028	Деца /ученици укључени су у низ спортских, културних и рекреативних активности кроз давања одређених бесплатних услуга-карти за базен уз рад стручних лица, карти за биоскоп	Број активности које су доступне деци/ученицима са сметњама у развоју као и број деце	Градска управа, Спортски центар, биоскоп, КЦК	Установе у култури УГ, Спортски савез Крушевца	Удружења, школе, предшколска установа	Буџет града, Остали извори

СКРАЋЕНИЦЕ КОЈЕ СЕ НАЛАЗЕ У ЛОКАЛНОМ АКЦИОНОМ ПЛАНУ ЗА ДЕЦУ ГРАДА КРУШЕВЦА ОД 2026-2028. ГОДИНЕ:

ЛПА – Локални план акције за децу,
 ПЕЦ – Породично едукативни центар,
 УГ-удружење грађана,
 ПУ- Полицијска управа,
 ПУ-Предшколска управа,
 ЦСУ- Центар за сручно усавршавање,
 ШУ-школска управа,
 ЦСР-Центар за социјални рад,
 ЗЗЈЗ- завод за јавно здравље,
 СОСШ – специјана основна и средња школа,
 ДЗ- Дом здравља, ОП-општа болница,
 КЦК- Културни центар Крушевац,
 СЦ – Спортски центар,
 ССГКШ- Спортски савез града Крушевца,
 ПИО- Репулички фонд за пензијско и инвалидско осигурање,
 УГ- удружење грађана,
 ТОК- Туристичка организација Крушевац